

VOL. I.

సంపుటము ౧

చెన్న పట్టణము 1914 సం॥ అక్టోబరు నెల 17 వ తేది శనివారము

అనంద బామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ బహుళ శ్రవణ దశమి ౧౩.

No. 182

సంచిక ౧౮౨

శృంగార నైషధము.

దీనికి మూలము. 'నైషధం విద్యుదౌషధమ్' అను శ్రీహర్షని సంస్కృత నైషధము. దీనికి కర్తయో కవి సార్వభౌమడగు శ్రీనాథుడు. ఆ నైషధమునకు నిది చక్కని తెనుగు. తెనుగుమాత్రమే కాదు; (మూలమందు) రసంబుపోషించియు సలంకారంబు భూషించియు నాదిత్యంబాదరించియు ననాదిత్యంబు ప్రహరించియు, నన్ను ట్టుదానికది చొక్కపు పెంతుడు. శ్రీహర్షని నైషధమునకు శ్రీనాథుని తెనుగు శృంగార మగుటచే నిది శృంగార నైషధమయ్యెను. కవిశక్రవర్తి లిద్దరి కవిత్వావృత్తసములు గలసి వెలసియున్న యీ కావ్యరత్నమందలి రసభావ పుష్పియు, అర్థచమత్కృతియు, వర్ణనానైచిత్వమును, అసదృశములు, వ్రాతప్రకరణంబు బరిశీలించి నెక్కువోష మలను సహించి, యొక్కొక్కపద్యమునకును గద్యమునకును, తీక, తాత్పర్యము, ఉదాహరణము, వ్యాకరణము, నిఘంటువు మొదలుగా నందంబు కలయునని యెల్ల వ్రాసుబడియున్నది. చేతికిమిడికగానున్న చిన్న నైషధ, మేలు కాగితములు, సాగనైషధములు, మంచి కాలికోట్రెడు దీక్షింపవు. వెల అంచెకాలి విశా దు. 3.8-0

శ్రీమదరీసామానులు, పాంబెక్ పేనాలు, పుస్తకములు, కాగితములు మామొదల వొరకును.

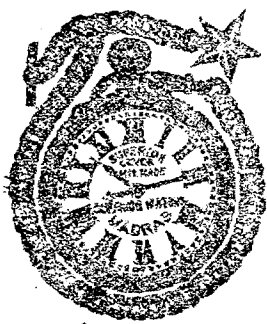
ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెనీ

అనందా ముద్రాలయము. బ్రాహ్మ, మదరాస్.

సుపీరియర్ లీడ్ జ్యూయెలువాడ్.

గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ గలదు.

ఈగడియారము జేయబడినది మాకంపెనీ చేయబడినది తోను ముద్రించబడియుండును. ఇది చూచుటకుకందమై తలచిన మును, దెస్తువ్రాఫ్ అను స్థాన మామునుగలిగి మొదలుపెనులకు దగియుండును. పెట్టెమాత్రం భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి కించి యుండును. సీను నుండి

మాకై తీయబడుచేయబడినది. గాన నెనరియొద్దను జేక్కదు. ఒకరోక్కరును దీయుదురను తలంపుతో తప్పక వెలనుంచి తిమి. చాలకాలము పనిచేయునట్టిదియు, స్వల్పధరగల గడియార మియొకటియే యనుభవంబున జేలియును. ఇదిగల కనేక గడియారములు ఖర్చు యొక్కొక్కావలయునంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడును. మాఫలెనానునీ యతే కులు కొని సంపదించిన జేటుమాట తెందుమ?

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టువాక్సు నెం. 167, మదరాస్

నల్ల భీమ పాక కాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యక్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య గారిచే వేసినాగరి భాషనుండి తర్జుమాచేయబడినది. 8 భాగములు కలవు. 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన అస్త్రములు చిత్రాస్త్రములు చేయుక్రమముగలదు. 2 భాగముందు ఉరగాయులు పచ్చళ్లు కోశింబిరిలు యింకను భోజనమును కావలసిన అనేకపాకములు గలవు. 3 భాగమునందు పిండికంటులుచేయుక్రమముగలదు. వేయేల శివితో పాకమునకు కావలసిన యావత్తుగలదు. ప్రతియింటి నుంవతగినది.

240 పేజీలగ్రంథము క్యాలిఫోర్నియా ప్రతి 1 కి ధర 1-8-0 పోస్టు ఖర్చులుసహా 1-11-0 పుటియందు నేయి స్కోక్కుడిగంబు చెప్పిన ప్రమాణికపు పదతియొక్క.

వినోద కథలు.

240 పేజీలు మేలుకాగితములు క్యాలిఫోర్నియా ప్రతి 1 కి ధర 1-4-0 పి. సి. ఖర్చుతో 1-8-0 రెండు ప్రములు పోస్టుఖర్చులతో 3-0-0. మావిలాసము.

మధురవాణి పుస్తకాలయము,
25 నమ్మల్వోరు వీధి మద్రాసు.

సంచికరత్న.

ఇదియొక గొప్ప క్రిమి విమర్శిచేసిన కామెతు.

ప్రభావ మత్సర్యము. దీని నుంకరించుకొనిన, దేవా సంతతు అను కావు. 2 కలరా, అపహరణ మొదలగు అంటు వ్యాధి ములను భోకనీయము. 3. భూత ప్రేత పితృచములను పాఠశాల 4. వ్యాధులు, కీడులు, అపదము, గంధములు తొలగిపోవును. 5. నొప్పులు, తీపులు, వాపులు, బిళ్లలు, బెణుకులు, హరించు. 6. ఆరోగ్యము, అదృష్టము, విశ్వము, బలము, సుఖము, ఉత్సాహముగలుగును. 7. కుర్చుకేతువులు ప్రియమిత్రులగుదురు. 8. నీవాదం గలుగును. 9. సభకట్టు, సర్వసహకరము. 10. నీవొక వ్యాపార, వ్యవసార, కార్యాధ్య సమేతమై జల్ల బోవునపుడు దీనిని ధరించుకొని జల్లిన తప్పక జయమును, లాభమును పొందగలవు. దానియందట్టి మహిమవున్నదని అనుభవములచే నోరొందు విశ్వాసమునట్లునక్కానించియున్నారు. ఇది సర్వాపధి వేదియగు నొక ఘోషాను మహామృదిచే గనిపెట్టుబడినదిగాను. శ్రీపురుషులు ఆ బాల్యపురుషులందరును తెప్పించుకొని ధరింపదగిన అమూల్యమైన ముద్రక సైన్యైన రక్షితాయుతు.

కామెతు వెల రూ 1-8-0 లు మాత్రమే.

కలయువారు:—పి. ఆర్. జనార్దన్ గారావు,

పెన్సిలిన్స్ డింగోలు. (గుంటూరు జిల్లా.

దిన పత్రిక.

ప్రతిదినము 10 పుటల విషయము ముందము.

చందా సరి నకు రూ. 12-0-0 3 మాసములకు రూ. 3-4-0
6 మాసములకు ,, 6-4-0 1 మాసమునకు ,, 1-2-0

క్రంప్టన్ ఇంజనీరింగు
కంపెనీ, మదరాసు.

ప్రింటింగు వెన్సులు,
రయిసు మిల్లులు,

పిండి మిల్లులు,

నీరుతోడు యంత్రములు,

మొదలగు వాటినిన్నిటిని అమెరికన్ గాని, గ్యాసువలన గాని, నూనెవలన గాని, లేక విద్యుత్తుచే (ఎలక్ట్రిసిటీ) వలన గాని, నడిపింపవలయు ననువారు

ఎన్జిమేటులకు, స్క్రిములకు

మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది

మావద్ద ఎలక్ట్రికల్ సామానులు, జనరలు యింజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు.

మేము ఎంగల్ బర్న్స్ ల్యాలిగేటింగు ఆయులు లకు ఏజెంటులము.

చిరునామా:—

నెం 7, ఆర్మీనియన్ వీధి,
మదరాసు.

The Crompton Engineering Co.,
7, Armenian Street, MADRAS.

అమృతంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలవేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

లేల నెప్పిల మాన్సును. వాయువుపోల్ల బొప్పులు

బొప్పులు మొదలగు వారదోలును. పొట్టపోగొట్టు

వనమూలికలచే హింసా చేకరుగు

తరచుచేయబడు మంచియందు.

మహావనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

జంబూవనీటి బావికొనిన వాగు గలగడు

అమృతంజనము డిపో, నెం. 103, ఫోర్త్ బాంబాయి; లేక నెం. 9, జహంగీరుపేథి, లాట్టిటవున్ నగరాను

చిరునామా:—ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టువాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

కలరాకు నిర్దోషధము

౧౦౦-కె-౯౯-గుణము.

తప్పక యేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును
మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణముగను స్థిరముగను
వ్రం చు ను.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మాత్రమే.
విషూచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గిరలైలుట్టేవనును బెలుపవలెను.

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు,

ఎ. వి. యస్. వి. యం. వి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

ఔలిగ్రాం అడ్రసు
పండిట్, మదరాస్.

రిజిస్టర్ చేయబడిన "శకుంతలా" వెండుకలు వెరుగు సుగంధ తైలము.
ః6 నిధముల బహుమతులతో 15 తులములుగల డబ్బీ 1-కి రూ 1-0-0. తపాలఖర్చులు 0-3-0.

ఇందలి రమణీయమగు వాసన చెప్ప
నలవిగాదు. తలకు చరిమి దువ్వకొనిన
ఇరుగు పొరుగు యిద్దకు కూడా
వాసన యుహయించును. వెంట్రుకలను
పెరుగు నిచ్చును మెదడునకు చలన కలు
గును. కండ్లకు చల్లదనము నిచ్చును.
కొండకు ప్రోత్సాహ పరచించును ఈ
చమరును స్పెషల్ గా మనోహరమగు
వాసన ద్రవ్యములు చేర్చి తయారు
చేయించి వేలకొలది డబ్బీలు విక్రయించి
యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నది.
86 బహుమతుల వివరం:—స్త్రీలు
తలలో ధరించు కొప్పుపువ్వు 1, దంత
పురువ్వు 1, ముఖముచూచు అద్దము 1,
జర్మనుసిల్వర్ కాటుకబరికె 1, వాసన
సోపుబిళ్ల 1, తాంబూల మాత్రలు 22,

కొండ చిలుకలు 6, కార్నేషన్ బ్రూచి 1, పునుగుడబ్బీ 1, ఆత్మరవిళ్ళ 1, వెరళి 86 బహుమతులు యివ్వబడును.
మాచిరునామా:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

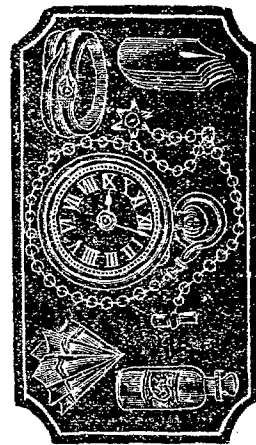
వనోషధి సారసవరిల్లా.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను తొగింపజేయును.
శీత్యబొట్టు, పాతవాయుపుబొట్టు, రసకట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన
నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తుగును
శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.
ఒక సీసాచుండును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మామ్రు గనుపించును. రెండవసీసాలు
వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.
సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్. ౧౪౪. ఫనస్ వాడి. నం. ౨. బొంబాయి
DR. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

పాకెట్ లీవర్ వాచ్

దీని క్రయాము 6 బహుమతులతో రూ 2-14-0 లు మాత్రమే
6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈవాచ్ బోన్ మెన్ లీవర్
పనితో లేక నాణ్యమైన యంత్ర
సామానులతో తయారు యిప్పు
డే నూతనముగా వచ్చి యున్నది.
కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేకుం
డా సరియైన కాలక్రమము చూ
పించు వాడు యిదియే, మిగుల
సుందరమైనది. దీని 6 బహుమ
తులవివరం:— (1) నాణ్యమైన
చేతిగడ్డ, (2) పరిమళమైన అత్త
రు సీసా, (3) సర్వాకారమైన
ఉంగరము, (4) గడియారపు గొ
లుసు, (5) వివిధమైన స్ట్రీలునిబ్బు
(6) దిక్కులుచూపేడు కంపోను.

దయచేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుదు.

బి. అర్. వెంకటరమణ అండు కంపెనీ.

నెం. 7, కోపు వెంకటాచలయ్యర్ సందు, మద్రాస్.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోమిట్ బహార్ (రిజిస్టర్)

అనుప్రాగ్ధియుల కుద్దేశంపబడిన ఆత్మరపయోగింపవలయును.
మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన
యుండునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన పువ్వుములనుండి మాత్రమే
తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మధ్యసారము చేర్చబడ
లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని
బొట్టును వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపువ్వుతో
లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ ఆత్మరమైన వెయిరకముల
పువ్వుములనుండి తయారుచేసిన ఆత్మర యొక్క సువాసననుభవించి
చుటకయి ఆటోమిట్ బహార్ యివ్వవని మీదగ్గిరనున్న
పాపుకీపరు నడుగవలయును వారిరావున లేజీని మాకు వ్రా
యుదు. చిన్న బుడ్డి విలక 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
1/2 బొమ్మ ఆత్మరగల పెద్దదయి 2-0-0 ఈ ఆత్మరతో
మరగ బెట్టబడి ఘుమఘుమ ాడుచుండు కార్డులు డబ్బీ 1-8
0-10-0. వి. సి. ఖర్చుకొనువా లే భరించవలయును.

సోలు ఎకెంటులు—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రా

కెమికల్ కంపెనీ, 155 జామా మసీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏకెంటు:—మేహత పురుషోత్తం మూర్తి
నెం 23, చై నాబబారు కోడ్డూ, ప్రకరు బజారునమీపం మదరాసు.

సర్వ జీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికీ తల్లి.

ఇది శుభీవంతి ఒక వనమాలిక. ఇదియే మన పూర్వీ
కుల ఆతిరహస్యపు బొమ్మ. దీనిప్రభావము కనుగొన
వలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు
కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుంశ
కత్వము పోగొట్టుటకు యంతకుమించినది లేదు. జన్మోద్దియ
దర్శినియోగముచేతను మూత్రద్వారంబులకు సంభవించెడి
అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజుకంటిది. రక్తమును
కుగ్రహించి నరములకు పలుత్వమును దేహమునకు బలమును
కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు సేహములను మొదలంబు
నాశనము చేయుటలో శుభీవంతిది "సర్వజీవన్" ఇది
స్త్రీలు, పురుషులు, బాలురు కృష్ణులు అందరును నుపయో
గించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల కృద్ధాప్యము నశించి
మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

వెల టిన్ను 1-కి 2-0-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రాఫెసర్ డి. యస్. నాయుడు,
(13-5-14) కలియుగభీమ.

16 కృష్ణపు మొదలిపిడి, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

కూష్మాండలేహ్యము.

ఈలేహ్యము వనమాలికాసారంబులతో కాస్త్రీక
ముగా తయారు చేయబడినది. ఇది 40 రోజులు సేవించిన
కుగ్రహము, అశీర్తి, తుయ, మూలశంఖలు, నుఖవ్యాధులు
మేహతిమ్మెరలు, మొదలైన అనేకరోగములను పోగొట్టి
బలము, కాంతి, వీర్యవృద్ధిగలవాడై పరాక్రమము, దీప్తాయువు
కలుగజేయును. పత్తయలేదు. 40 రోజులకు 2 డబ్బాలు
చాలును. డబ్బా 1-కి వెల రూ 2-8-0 లు ఖర్చులు సహా
2 రోజునవారికి సచ్చితమైన క్యాట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును
విలాసములు విడి ఆత్మరములతో వ్రాయుము.
అడ్రసు:—మేనేజరు.

సరస్వతి వైద్యశాల,

మాముదూరు, కృష్ణాజిల్లా.

NOTICE.

Kistna Textile Manufacturing Co. Ltd. NARSAPUR.

క్రిస్తా టెక్స్టైల్ మ్యాన్యుఫ్యాక్చరీంగ్ కంపెనీ, లిమిటెడ్.

సర్వాధికారములు. ఆ 1913 సం॥ం డిసెంబరు 12-వ తేదీ యస్సాన్సిడ్ల నెర జనరల్ మీటింగులో యేర్పాటు చేయబడి అంగీకరించబడినట్లువంటిన్ని ఆ 1914 సం॥ం జనవరి 3 వ తేదీ చెందవ యస్సాన్సిడ్ల నెర జనరల్ మీటింగులో భాగము పర్వబడినట్లువంటిన్ని స్పెషల్ రిజల్యూషనుల ప్రకారం యాకంపెనిగ స్వేచ్ఛాసమాప్తిచేయబడుటకు యేర్పాటు చేయబడినది.

2. 22 వ తేదీ జనవరి 1911 సం॥ం డిసెంబరు 22 వ తేదీ మిటింగు II. III. IV. రిజల్యూషనుల ప్రకారం యాకంపెని భుక్తంలో వున్న ఆస్తిమీద యా Liabilities వున్నవి.

"I. ప్రాణరాజు వెంకటసీతాపతి రావుగారి తాలూకు సర్వాధికారం గ్రామంతాలూకు యనాం నెం. 4 A. B. గుర్తులతాలూకు య 1-50 ట్లు భూమి సం॥ం 1-కి రు. 860 లు rent యిచ్చేపద్ధతిని యా కృష్ణా టెక్స్టైల్ మ్యాన్యుఫ్యాక్చరీంగ్ కంపెనీ తాలూకు లింగులు కట్టుటకుగాను lease 50 సంవత్సరములకు వుచ్చుకోవడమునకు యేర్పాటు చేయబడినది."

"II. ఈకంపెని వృద్ధినిమొత్తం సదరు వెంకటసీతాపతి రావుగారు యిప్పటికి 22-1-1911 తేదీకి రుణం యిచ్చివున్న సొమ్ము మొత్తం రు 16000 లును సొమ్ము మొత్తం నెల 1-కి నూటికి రు 1 చొప్పునకట్టితో వెంకటసీతాపతిరావుగారికి యిచ్చుటకున్న యా మొత్తమునకు ఆయనకంపెనినండి యెప్పుడయినా భాగములు తీసికొనేయెడల కంపెనికి లాభమైన యెడల లాభంపంచివెట్టుటకు, ఈకంపెనికి లాభంరాక పని చెయ్యక కంపెని యేకారణమునలనైనా యెత్తివేసేయెడల ఆ మొత్తమునకు సరిపడ్డభరిదగు లెట్టింగులు వేరే ప్రతిఫలం అక్కరలేకుండా వెంకటసీతాపతిరావుగారికి వదిలివేయబడుటకు యా మొత్తంకంటె యెక్కువ మొత్తం లెట్టింగులకు ఖర్చు వెట్టబడినయెడల ఆ జాసి మొత్తములో మొదటి 10 సంవత్సరములకు ఖర్చు అయినంత మొత్తం శ్రీ భరిదుకున్న 20 సం॥ములకు 1/2 భరిదుకున్న 30 సం॥ములకు 1/4 భరిదుకున్న అటు తర్వాత వేరే ప్రతిఫలం అక్కరలేకుండానున్న యా కట్టుబట్టింగులు వెంకటసీతాపతి రావుగారికి చెందుటకున్న యేర్పాటుచేయబడినది." ఈ రు 16000 లు నుది. 13 నెవ్రెంబరు 1913 భాగములుగా వ్రాయబడినది.

"III. ఈలింగులు కట్టబడిన యా నెం. 4 A. B. తాలూకులంలో వెంకటసీతాపతిరావుగారు చాలసొమ్ము ఖర్చువెట్టి మెర్క్చేయించివున్నారు. అందు ఖర్చు వెట్టబడిన మొత్తం బాపరు రు 1290 లున్న వెంకటసీతాపతిరావు గారికి మజరాయిచ్చుటకు యిదివరకె 1910 ఆగస్టు 28-వతేదీ జనరల్ మీటింగు 3A Resolutionలో యేర్పాటు చేయబడి ఆ ప్రకారం వెంకటసీతాపతిరావుగారివలన 31-12-1910 తేదీని వుచ్చుకోవబడినది. ఇదిను యిప్పుడు మెరకవస్తారనిమొత్తము వెంకటసీతాపతిరావు గ్వంధిసొమ్ము యేమిన్న ఖర్చు వెట్టి కక్కరలేకుండా యేపనిచేయించినా కంపెనితరపుననే ఖర్చు వెట్టిచేయుటకున్న యేర్పాటుచేయబడినది. ఇప్పుడు సర్వారుకు యిక్కడలనిన భూమిపన్నులున్న యిందలో కట్టబడిన లెట్టింగులకు కట్టబడు యింటి పనులున్న కంపెని తరపుననే యియ్యబడుటకు యేర్పాటు చేయబడినది."

3. ఈకంపెని బాకీలన్న ఆస్తి కాకినాడ మద్రాసు బాంకింగ్ కాకినాడ సబుకోర్టు ఆఫీసు నెం. 47 రు వ్యాజ్యపు డిక్రీ బాకీకింద జప్తికావడిఉన్నవి. నవంబరు 16 తేదీకి వేలం హియంగు యేర్పర్చినారు.

4. ఈకంపెనివారు యిదివరకె నెరవేరా యేవిధమైన బాకీల వున్నయెడల యానోటీసు ప్రచురం అయిన 15 రోజుల లోపుగా యాకంపెని స్వేచ్ఛాసమాప్తిచేయుటకు యేర్పాటు కావడిన యాక్రింద సంకేతములుచేసిన లిక్విడేటరు గారికి వ్రాతమాలమైన తీర్మాన సంకేతము తెలియజేస్తూ వారివారిదవ్వున్న నివర్తన కాకితములు చూపించవలయును. అని యిందుమాలముగా ప్రచుర పరచడమైనది.

5. ఈకంపెనికి భాగస్థులు వస్తేరా యిదివరకె రావలసిన బాకీలన్న ఆస్తిప్రకారం చచ్చ జరుపబడుననిన్ని ప్రచురపరుస్తున్నారు.

11 అక్టోబరు 1914. P. Jaganadha Row. Liquidator.

నోటీసు.

సర్వాధికారం యిక్కడల్లియల్ యిచ్చువుమెంటు కంపెని లిమిటెడ్, నరసాపురం.

ఈకంపెనివారివల్ల ఆ 1912 సం॥ నవంబరు 4 తేదీని యేర్పాటుచేయబడి అంగీకరించబడినట్లువంటిన్ని 25 తేదీని భాగము పర్వబడినట్లువంటిన్ని స్పెషల్ రిజల్యూషనుల ప్రకారం యాకంపెని స్వేచ్ఛాసమాప్తిచేయబడుటకు యేర్పాటు చేయబడినది.

2. ఈకంపెని తాలూకు తయారచేయబడ్డ ఆస్తి విని యోగపరుపబడ్డవిధముగా తెలియజేయుటకు లెక్కను చూడవలసినట్లు నేడయిన వివరణమును వివరుటకు జనరల్ మీటింగు సర్వాధికారం కంపెని రిజల్యూషన్లలో నవంబరు నెల 30 తేదీ ముఖ 2 గంటలకు యేర్పరచడమయినది. గమక భాగస్థులు రాగొరబడినారు.

తేదీ 25 నెవ్రెంబరు 1914 A. Venketa Subbarayulu Liquidator

వృత్తాంతములు.

మంచియారాడు:—అవనిగడ్డతాలూకా గాజుల లంకలివారు సుగ్రులంక నివాసి కూనపురెడ్డి సింగయ్యయను నతడు మంచియారాడును, నీటిలోచాలనేపు మునిగియుండగల డెనియు మా పేరనొకరు వ్రాయుచున్నారు. ఈతడివధ్యమంచి కడిగల ప్రవాహమున బడిపోయిన ఒకరి పువులెక్కలమును సహితము వెదకి తీసినాడట.

కర్నూలు శ్రీలరాజుభక్తి:—కడచిన నెవ్రెంబరు నెల 9 తేదిన శ్రీజిల్లాకలక్టరుగారివారి ఆధిపత్యముక్రింద వారి బంగళాయందు ఈపురశ్రీలచే యధ్యధికిగాను సభజరుపబడెను. అందు నిమిత్తమై యిత వరకు రు 150 లు 4 ప్లాస్ వరట్లు 7 జతల డొంగుమేజోట్లు కనూలై నవి. అని యన్. సుందరమ్మగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఒకరాణిగారి విర శమలు:—కడచిన కొద్దిదినములలో శ్రీ దక్షిణ వల్లూరు రాణి గారు ఈక్రింద నుదాహరించిన రూపకములను విరాళముగ వొసంగిరి. (1) రు 25000లు మదరాసు యధ్యధికి (2) రు 5000లు యూరపురూర సంగ్రామమున గాయములుతగిలిన బ్రిటిష్, భారతయోధుల సౌకర్యము వార్యెక్సలెన్స్ తేడివెంట్రాండుగారిచే సాపింపబడిన, డిపోనిమొత్తము. (3) రు 5000 వార్యెక్సలెన్స్ తేడివొడ్డిగారు మదరాసు నారీరత్నముల, లక్ష్మియేవన్ సమాజముతోడ, సమాజ శ్రమసర్వసంబంధము భావకర్త మేర్పాటుపరచిన పుస్తక భాండాగారమునకు, (4) రు 200 కృష్ణాపరి వరదలచే విపన్నులైన ప్రజలకుపయోగము మొత్తమున 25600 రూపాయలిచ్చిరని ఒకరు తెలియజేయుచున్నారు.

దేవునితనట:—కర్నూలుజిల్లా సంద్యాలతాలూకా గగ్గటూరు గ్రామములో శ్రీఆంజనేయస్వామికి 1914 ఆగస్టునెల 9 తేదీ సాయంత్రము ఆరుపూజపానక వినియోగముచేయించుచుండగా ఆగ్రామం మమ్మగజంబులుగాడు అనేవాడు అక్కడికివచ్చి "ఈరాతికి ఎందుకు పూజచేస్తారు దీన్ని తంతుననుచువునా" అనివచ్చి స్వామిగొమ్ముమీద కుడికాల్తోతన్ని యింటికి పోవోయినాడు. ఇందుకు 4 తేదీ ఉదయం గ్రామములతావున కిర్యాదిచేయగావారు మేజిస్ట్రేటువారికి రిపోర్టుచేసిరి. అందుకు మేజిస్ట్రేటువారు విచారించి నేరము చేసినవానికి ఇరుకదైదు రూపాయల జుల్మానావిధించిరి. దేవుని సన్నిహితా విషయమై తిరిగినానివైన కొద్దిలోదావా తెచ్చుట కుపక్రమించు చున్నారు. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

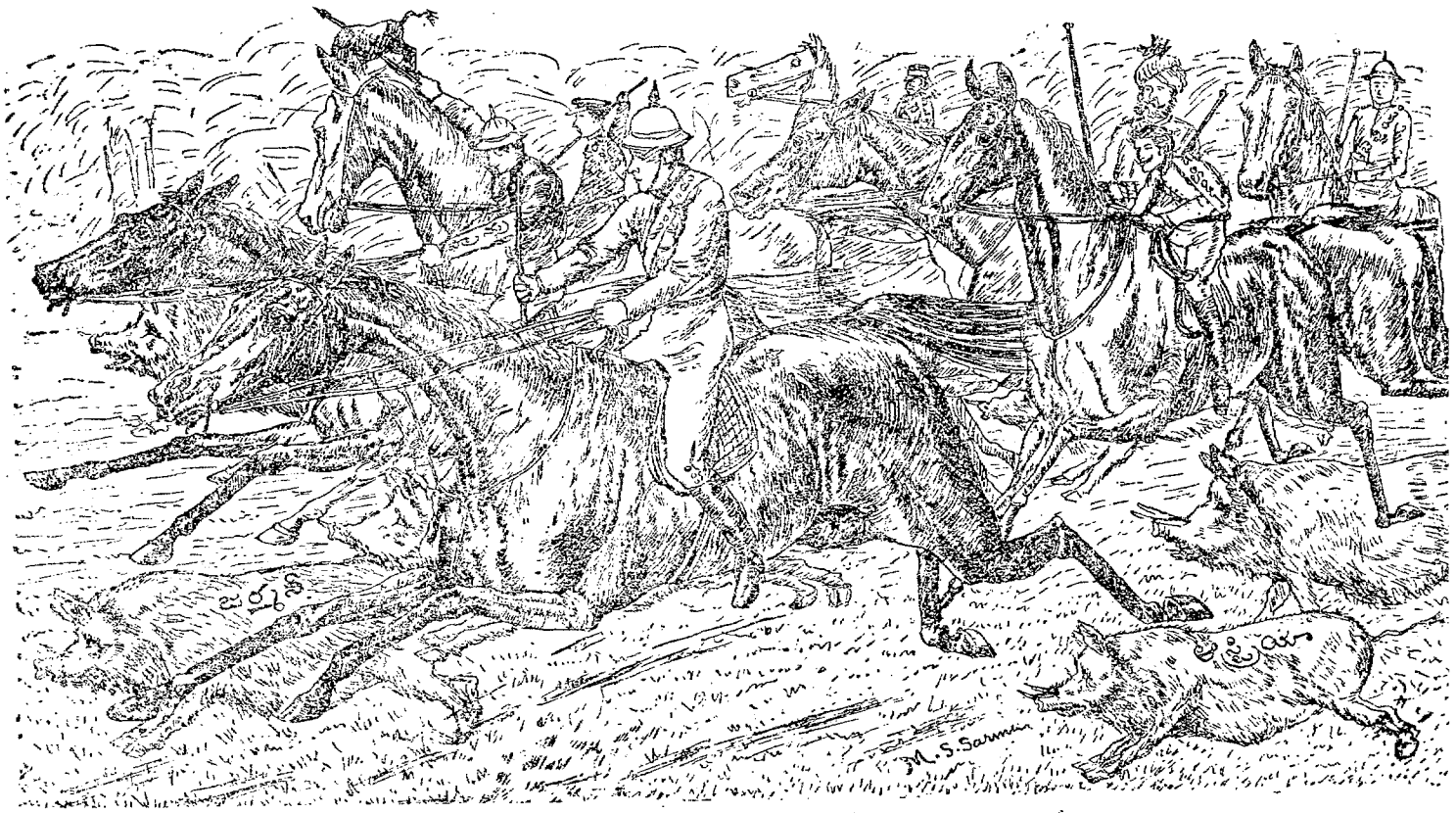
మార్కాపురములో కలరా:—మార్కాపురమున కొంచెము కలరావాధ తగ్గినది. కడచిననెల 22, 23, 24 తేదీలలో గొప్ప కన్నము వడినది. గ్రామంలోని మంచినీళ్లవాపులలో కానిటరి మూపువెట్ల జిల్లా కలిపిసండులకల్ల వాపులలోని కప్పలు, చేపలు పురుగులు చచ్చినంతయొక కంపువెట్ల త్రాగుటకు కీలులేక; చెరువులలోని కొత్తనీళ్లు త్రాగుటకున గ్రామములో కీళ్లవర్ములు ప్రాంతంధయ్యవి. ఈవిషయమై గ్రామముల తాలూకాబోధు ప్రెసిడెంటుగారికి మహాజనుపభుకొనెడి. ప్రెసిడెంటుగారు సదరు కీళ్లనోడి పూజ చేసి జమలు త్రాగుటకు అనుబంధములు వెంటనే చేయించవలయునని ఛార్జ్ పేన్ గారికి

ఉత్తరువు చేసియున్నారు. ఛార్జ్ పేన్ గారును వెంటనే నీళ్లను వాగుచేయించు సదుపాయములు చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

అమృతబ్రోలుకుండి ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—ఈగ్రామములో హిందవులయిండ్లు ముగారు 40 గలవు మహమ్మదీయుల యిండ్లు 250 ఉన్నవి. ఈమహమ్మదీయులు యిండ్లలో పడచువారు పురుషులు మహిళ 100 మంది యున్నారు. కీరిలో కొందలు పగలంతయు నీగలయందు సంపరించుచు నీళ్లుతెచ్చుకొను శూద్రశ్రీలను వాధవెట్టుచుంటు. చెరువుదగ్గర బ్రాహ్మణ శ్రీలమీద నీళ్లు చల్లుచుండెదరు. ఎంతవారైన పట్లకు కిట్లలో చెంపలు కొట్టుదురు ఈ విషయములు అందరికి అయిష్టముగా నున్నను వైవాకికి తెలియజేసినగాని సాత్వము చెప్పినగాని యింకిను నెక్కువ పరిధవము కలుగునని భయపడుచున్నారు. ఎవరను బయట వెట్లకండున విచారణాధికారిలకు తెలియుటలేదు. కావున నీవిషయమై పోలీసు అధికార్లు విచారించి చుండఁచు మాను పురుని ప్రార్థించుచున్నాను.

సంగీతసభ, నెల్లూరు:—ఈసభవారు కడచిననాలుగు సంవత్సరములనుండి చందాలములమున కైకమునవసూలు చేసి నవరాత్రియందు ప్రతిసంవత్సరము గానసభలు జరిపించుచున్నారు. దక్షిణహిందూస్థానమున నంధుగొప్ప సంగీతవిద్వాంసులరావించి వారిగానముచే సభ్యులనానందంప జేయుచున్నారు. ఈసభలకై పురం సులేగాక సమీపముననుండు గ్రామములలోనేమి పట్టణములలోనేమి యింతుజనులు కూడ వచ్చుచున్నారు. కడపటిసభ హరికథాకాలక్షేపముగా పరిణమించుచున్నది. ఈసందర్భమున నొకమాటచెప్ప వలసియున్నది. ఈజిల్లాతెలుగు జిల్లాయైనను, సభ్యులకు రుచించినను రుచింపక పోయినను హరికథ అజనభాషలోనే చెప్పబడుచున్నది దీనికికారణము మేమున వైసభలోచాలమంది అజన భాషాభిమానులుగా నున్నారు. ఈయూర కల్ల రసాయము గాతన మాధుర్యగానమున నీ సభ్యులనందర మెప్పింపజేయుటకట్లు ఆంధ్ర భాషయందు హరికథలను చెప్పగల సీతారామ భాగవతులుగలరు. వారికి తగిన ప్రోత్సాహ మియ్యక మారపు పేరులన్న ప్రయత్నిపోవు నీ సభవారి కార్యక్రమము చూపణుల కార్యక్రమము కలిగింపకపోదు. ఇదిగాక ఉత్తరజిల్లాలలో కూడ సంగీత విభాగములు గలరు. వారిలో నెవరినైన జ్ఞిపట్టి కీ సభవారాహ్వనము చేసియుండలేదు. ఇది కేవలము అసమంజసము. కాబట్టి యికముందైనను నీ సభవారు దేశభేదమును పాటించక విద్య యెంచుకున్నను దానిని పూజించి తమ సభలను సర్వసామూహికరముగను సుఖితరముగను జేయ ప్రార్థించుచున్నాను. అని ఒక సభ్యుడు వ్రాయుచున్నాడు.

కీర్తి శేఖరగుడివానుబహదూరు అంబాలానుకరలాల. దేశాయిగారు:—దేశాయిగారు అసామదావాదు నివాసులు. వీరుబహు నెమ్మదియైనవారు. దంధములేనివారు. పనిచేయుట యంగీకరికి జంకనివారు. విద్యాధికులు. బుద్ధికి ససముకల వారు. ధీశాలిరయ్యును సత్వకాల ప్రవర్తనముగలవారు. గుజరాతివానిలో మొదట డి. ఏ. పరీక్ష నిచ్చిన వీరువరే. ఎం. ఏ. యల్. యల్. డి. పరీక్షలలోకూడ నుత్తమ గౌరములతో కృతకృత్యులైరి. వీరు బాంబాయి విశ్వవిద్యాలయమువారి వలన సిగ్గొంపములను పొందిరి. తెలివి తేటలవలనను, వాగ్దర్శిత్వ వలనను వీరు బరోడాసంస్థానమున ప్రధాన న్యాయాధిపత్యమును పొందగలిగిరి. మొదటినుండియు వీరాసంస్థానముననే పనిచేయ నారంభించిరి. మొదటినుండియు వీరి ప్రవర్తనము స్వార్థవిర. హితముగనే యుండెను. తననగరమునకును స్వదేశమునకును పయనక్రములకు పనులచేయుట యన మహాపూర్వకముగ కొరుచుండెను. కొలువు చాలించి యుపకారవేతనము నందుకొనిన పిమ్మటకూడ వ్యక్తముగ కాలముగడుపుట కాయన యంగీకరింపలేదు. ప్రజాసేవ చేయుటకే కొరుచుండెను. అహమ దావాదుపారిశుద్ధ్య సంఘములో నీయనచాలపని చేసియుండెను. నేతనీవసంబంధముగు ప్రతికార్యమునకును ముందంజవేయుచుండెను. సాంకశాసన నిర్వాహసభలో సభ్యులసంపాదించుటచేసి చాలప్రయత్నించెనుగాని గోకుల దాసుపాచెక గారు వెనుకబడ్డక పోవుటవలననుత్తరభాగమునందలిపారిశుద్ధ్యసంఘమువారెన్నుకొనకపోవుటచేతను దివానుబహదూరు గారికి సభ్యులభించలేదు. లభించియుండిన సమర్థతతో నాయనపనిచేసియుండును. సభ్యులెల్లంపలేదని యాయననిరంత్రాహమునందలేదు. జాతీయముగు ప్రతివిషయము నందును దేశాయిగాను సామధూతికకవళమును స్వయముగ పాటుపడుచు సహానుగుకూడ చేయుచుండెడి. జాతీయ మహాసభయందాయనయెక్కువకడగ్గర వుచ్చుకొనుచుండెను. ఒకసారి యాహ్వన సంభవ్యముగ హాజరుండెను. దేశాయిగారి ముఖమెంతయు సంతోషకరము.

అడవి పంది వేట

కనడాదేశము

దాని స్థితిగతులు.

యస్. ఆర్. చెన్నమగారు ఎంతైనా మాగజను ప్రతికూ

ప్రాసిన విషయముయొక్క సారాంశము:—

కనడాదేశము యూరోపుదేశమునకున్న దెద్దది. ఆదేశ మందు జనసంఖ్య 80 లక్షలుమాత్రమే. దెద్ద లండను పట్టణ మందొక్కదానియం దెందరు జనులు గలలో కనడాదేశమందం తటను చూచినను గూడ సంతమందియేగలరు. మాయజ్ కాలవ మీదుగా పొగయోడలలో పోవు పురుగులకన్న దేశమధ్యమున నున్న సహోవరములగుండ ఆమెరికా, బ్రిటిషు దేశముల పొగ యోడలమీద సరకులు కేవలముగ పోవుచుండును. ఆదేశ మందు పనులు విశేషముగనున్నవి. క్యరసాచువు పను లత్యధిక ముగ జరుగుచుండును. అచటనున్న బొగ్గు, చమురు, వెండి బంగారు లోహములు, ఇనుము, కలపమొదలగువానిలో సహ ప్రాంతమైన నింతవరకుపయోగింపబడియుండలేదు. ఇనుపదారు లు, నీటిమాగ్గములు గల ప్రదేశములలో నక్కడక్కడ కొంత మంది కెట్టు యిండియును. (1) హైందవులు గారు చెల్లాచెద రుగ నున్నచోట్ల తప్పతిక్కిన ప్రదేశమందంతటను గూడ నున్న ఖనిజవృక్ష వనోపధి ప్రముఖపదార్థములను నిప్పటి కింకను మానవులు ముట్టికొనియైన నుండలేదు.

ధాన్యము పెనుమతిచేయు నున్నతప్రదేశములకు పోయి చూచినచో అచటనుండి మైళ్లకొలది దూరమువరకును రేకులు పరచబడియుండును. ఆ యొన్నతప్రదేశముననుండు సువర్ణ చావుగల ధాన్యపురాములు ప్రవాహమువలె క్రిందకుపోవుచు నచట నిలిచియున్న రైలుతోట్లలోనో, పడవకుటిలోనో, సరాసరిగా పడుచుండును. ప్రపంచమునం దచ్చటచట కండు చుండు నట్టిప్రకృతస్తవగు రకముగోధుమలు పి కాగోలను పోర్లు అగ్రహారము స్త్రీమరులలో కే గుచుండురు. ఆస్త్రీమరు లచటచి బయలుదేరి స ర కు లు మ ధ్య మార్గ ము న మార్చునక్కర లేకుండు స రా స రి ప్ర పంచ మున, నే రే వు నకు పోవలెన్న నారేవునకు పోయిచేరుచుండును. పంటలోజుల లో ప్రతిరోజునను ప్రత్యేకము ఒక్క యినుపదారియందు మాత్రమే విన్ని పెగునుండి 40 ప్రేయిసుల బరువుల ధాన్యము పంపబడుచుండును. ఒకప్రేయిసన కొన్ని సరకులబండ్లనొక్క సారి కట్టుకొనిపోవు యింజను సహితముగ బండ్లవరుగు. ఆ బండ్లనన్నిటిలో ధాన్యమునింపుకొని ఆప్రేయిసు పోవును. ఆ రీతిగా ప్రత్యేకముమరియొక్కయినుపదారిగుండనే బండ్లన్నిటి నిండ ధాన్యము నింపుకొని 40 ప్రేయిసులు పోవుచుండును. ఇవిగాక నింక నెన్నియొయినుపదారులు గలవనియు వానిగుండ గూడ నీతిరున నెంతసరకు పోవుచుండునో యూహింపదగు ననియు దీనివలన సూచన తెలియుచున్నది.

కొండలదగ్గరనున్న చెట్లనునరికి కొండప్రక్కనున్న ఏటి లో పడవేసి ఆనవాల్లువేసి కొమ్మలనునరికి లాంగడిసి దగ్గర దీసి పనికిమాలినసామానులో నంటగట్టెదరు. ఆతెప్పలు రా త్రింబగ్గు నుడిగుండములలోను ఆకాశధారలలోను బడి వేల కొలసిమయిల్లదూరముగనుండి కొట్టుకొని పోయిపోయి యేపట్టణ ములకడనో చేరుచుండును. మరి కొన్ని యిప్పిలకాలవ

గుండ మహాసముద్రమునబడి ఒకఏడాది నాటికి గమ్యస్థానమును చేరును. అచటిపనివాండ్లు వివేకపరికరములతో వానిని కొన్ని గంటల కాలములోనే మార్చివేసి వానితో లక్షలకొలది అగ్ని పుల్లలను, గుట్టలకొలది కట్టపలకలను, బేల్లకొలది, కాగితములను బారువులకొలది కట్టగుట్టను చేయుదురు. మహాసమృద్ధిమంత మగునా నూతనదేశమందలి సామగ్రిల ప్రోవులలో మనమిన్ని పనులకు సుపయోగించిన సామగ్రిలన్నియును గూడ నతిస్వల్ప భాగమే యని చదువరులు గ్రహింపదగినను.

నిన్న మొన్న ట్టిప్పిల్ల దేశముగు కనడారాజ్య పుష్పదేవిటి ఘదీవులకుసోదరిదేశమును, పుత్రికాదేశమును, మిత్రదేశమునుకూ డనైనది. బ్రిటిషుదేశమునుండిపోయియొకరుట్టోరియాయలో స్థావరమేర్పరుచుకొని 15 సంవత్సరముల లోకోటికొకరుడుకాగ లిగెను. కొద్దికాలములో నీదేశము దెద్ద యింగ్లాండుదేశముగా నున్నది. పరస్పరసహాయవిషయమునను నాకాదశేసంరక్షణవిష యమునను కనడావారు సామ్రాజ్యాభిమానులును బ్రిటిషుజనస హజాభిప్రాయమునువై కనడాదేశీయనామమున కన్ని విధముల తగినవారైయున్నారు. స్వాతంత్ర్యము, వికమత్వము, సామ్రా జ్యము, ననుమాటలవలెనే రాజభక్తి యనుమాటనగూడ రాజ కార్య నిర్వాహకులు అగ్రహాన్యముగను సందర్శకుద్ధి లేకుం డను వాడుచుండురు. కనడావారికట్టి సామ్రాజ్యాభిమానుకలు గుటకేమికారణము? పరిశ్రమతత్వము సమస్తతమను ప్రజాపక్ష వాదుల యాశయమును వారు గ్రహింపగలుగుటయే దీనికి ముఖ్యకారణము. మానవునిగౌరవమునకు భంగము కలిగించున దొక్కటియే కలదు. అది సోమరితనమే అని, వారు నమ్ముచున్నారు.

కనడాలో ప్రతిపట్టణమునను స్త్రీలకును పురుషులకునుగూడ విహారమందిరములుగలవు. సంఘాభివృద్ధి కనసరకుగ విషయము లను వారచట చర్చించుచుండురు. చిత్రకళలు విద్యాభివృద్ధి, ధర్మము, వ్యాపారము, విశ్రామము, దేహపరిశ్రమము, పట్టణముల చక్కదనము, ఆరోగ్యస్థితి, జాతీయసంరక్షణము, మున్నగు నన్ని విషయములను వారు చర్చింతురు. ప్రజాపాక్షీకులు, రాజ పక్షులువారు, ప్రాచీనమతావలంబులు, నవీనమతావలంబులు, భిన్నవయస్కులు, భిన్న దేశములవారు, భిన్నమతములవారునచట చేరువారిలోనున్నను వారందరును దేశాభిమానము కలిగియుం డురు. వారిలో నభిప్రాయభేదములు స్వలాభపరత్వమును విరో ధములును లేకపోలేదు. దేశీయపరిపాలనమున కిదియన్నియును గూడ వాటంకములవలనే కనబడునుగాని ప్రధానముగ దేశాభి మానవిషయమున వీనినన్నిటినిగూడ గణనసేయరు.

మాగిట్రయిలలో మెరుగిలు విశ్వవిద్యాలయము ముఖ్య ప్రతిష్ఠాపనముగా నున్నది. ఆక్స్ ఫర్డ్ సర్వకలాశాలలో విద్యా భ్యాస మొనరించినయితే దావిశ్వవిద్యాలయమున ప్రధానో పాధ్యాయుడుగా నున్నాడు. అతనికి సామ్రాజ్యమునందుగల యభిమానమువలన నింగ్లాండులో విద్యాభ్యాసముచేసినవారిని పెక్కుమందిని సహాయో పాధ్యాయులుగా నియమించి యున్నాడు. వారందఱును క్రమపద్ధతిని చక్కగా నభ్యసించిన వారని తెలియుచున్నది. ప్రత్యేకముగ క్యరసాచువిద్యకు నే రుట్టల కొక కేంద్రవిద్యా లయ శాఖను గూడ మెరుగిలు గారేర్ప టచెను. కనడా విశ్వవిద్యాలయములలో మహాకావ్యములలోను వేదాంతమునందును ప్రకృతిశాస్త్రములయందును మనకు ప్రతి

దినమును జీవయాత్ర కను కూలిం చు నట్లే విషయములను నేర్పుచున్నారు. వారికి కళలయందు గౌరవము లేకపోలేదు. త కాని, కళాపరిజ్ఞానముననైనను జీవయాత్ర కన్యయించు సం వజరే వారు నేర్పుచున్నారు. గాని కేవలకళాపరిజ్ఞానము కొరకు మాత్రమే కళలను నేర్పుటలేదు.

విశ్వవిద్యాలయమునకు దావుననే చేతిపనుల సంఘము వారి కార్యాలయమున్నది. అచట నిండుగురుదుప్పట్లు - గా పలుతోలువస్తువులు... భాసలపనులు-కట్టపనులు-మొదలగునవి కనబడును. అవియన్నియును అనాదిదేశీయులవలన చేయబ డినవి. మానిట్రయిలలో గలన్నయును వోటావాలో గూడ నున్నవి - అచట ననారోగ్యపు దేశములుకూడ కొన్నికలవు గాని అవి చక్కబడజేయ నవకాశము లేనంతరీత ప్రదేశీ ములుకావు ఒటావా ప్రభుత్వస్థానముగా నున్నది. రాజకీయ ములగు స్వదేశీవిదేశ సంబంధములగు స్వనిషయములు నిచట పరిష్కరింప బడుచుండును. టోరెనోటో వ్యాపారము చేయువారందరును ఆగంతకులగు విదేశీయులేగాని దేశమునకే నిరపడ దలచినవారు గారు. ఒకటిరెండొడ్లు వ్యాపారముచే యాడువందల పౌనులనో నాలుగు వందల పౌనులనో గడించు కొని స్వదేశములకు, బోయి వారు సుఖజీవను లగుచుండురు.

వర్ష కాలమునందును శీతకాలమునందును అలవాటు లేని క్రొత్తపనివాం డ్రధికముగ బాధపడుచుండురు. వారు డేరా లలో నివసించనలసి యుండును. వాతావరణమున నష్టము మిక్కిలి తక్కువగా నుండును. డేరాలలో నుండలేనివా రే చిన్న గుడిపెలలోనో క్రిక్కిరిసియుండి తలదాచుకొనుచుండురు. ఆదేశమునందు నివాసమేర్పరుచుకొనిన వాగట్టి సమయములలో గూడ చురుకుగా పనిచేయగలిగి యుండుటచే వారికాలమాన నిధి యనుకూలముగ నుండునని కెద్ద లభిప్రాయపడుచున్నారు.

అచటి ప్రజలు మిక్కిలి యతిధి సత్కారపరులుగా నున్నారు. ఒకనాడు కెంటిక్టిలో నొక వర్ణసాయదారుని యింటికొకయతిధి వచ్చెను. క్యరసాచుదారుడు కొన్నియరల గడ్డలను పచనముచేసి భోజనమునకు సిద్ధపరుచుకొని యుండెను. వానినన్నిటిని యతియుందర టెట్టి “అయ్యా మీరు వీనినన్ని టిని భుజింపుడు మీకు తక్కువకాదని తోచినచో 3.4 దుంప లను మాత్రమే నేను తినెదను. తక్కినవన్నియు మీరు సావ కాశముగ భుజింపు” డనెను.

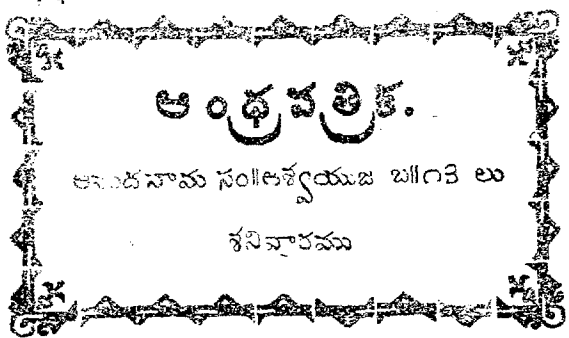
అయ్యా నేను విదేశీయునిను. నేనీమందిరముచుట్టు తిరిగి చూడవచ్చునాయని యొకడచటనున్న గృహపాలకు నడిగెను. అయ్యా, యిచట క్రొత్తవారను భేదమేమి యునులేదు. ఈదేశ మందలి కొన్ని నియమముల ప్రకారము నడుచుకొనుట కంగీక రించినవారందరును ప్రాతేవారేయగుచున్నారని పాలకుడు చెప్పెను.

“కేయి ట్టెన్ హోల్ దీపావళిమహోత్సవము:— ఈఅక్టో బరునెల 19 తేది సోమవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు కేయి ట్టెన్ హోల్ భవనములో ప్రాధెసరు ఇ. యమ్. మెక్స్ ఫో యమ్. ఏ. డి. గారి యాధిపత్యముక్రింద బైయత్సవము జరింపబడును. కేయి ట్టెన్ హోల్ ప్రాతిమెంబర్లందఱు రాల్బారితులు. అని కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

విన్నపము

అది నారము సోమవారము దీపావళి పండుగ దినములగుటచే నేనియొక పత్రికాకార్యాలయము జహాగీరపట్టణమునందు తిరుపతికి నొక మార్పువలనను, గాంధీపత్రిక ఈ రెండు దినములును ప్రచురింపబడదు. సోమవారమునాడు సాధ్యమగు సంతవరకు ఆదివారమునాడు ప్రచురించెడిరీతిని యుద్ధవాద్యలను మాత్రము ప్రచురించుటకై ప్రయత్నము చేయబడును. ఆదివారమున గ్రహము చేయవలసినవిషయమునకై మన్నించుటకు చందాదారులు పార్శ్వితులు.

పత్రికాధికారి.

దీపావళి పండుగ

నేటి నీతిము మన పురాతన చరిత్రానుసారము మహా కవిత కాలము. ఏనాడు భారత ధర్మ స్వరూప నిజీతయగు మహానుభావుడు కృష్ణుడు తన సతీతలకంబగు సత్యభామా దేవితో డంగూడ సంగర కథాలాపము లాడుచు ఖగేంద్రవాహనారూఢుడయినదలిపోయినరకాసురునిసంహరించి వానిచేత జక్కి కడగండ్ల బడుమండిన పదునార వాడల రమణీ లలామలయొక్కయు వారి తోడన నప్పటి మానవకోటి యొక్కయు దుఃఖమును భావెనో ఆనాటికి పవిత్రతకు భాజనమగుట యేమిచిత్రము? ఆనాడు భారత పుత్రులు తమ పూర్వ వైభవమును వికాసమును తేజస్సును తలంచికొని సర్వ విధముల సంతోషాంతరంగులగుట సహజము మాత్రమే గాక యత్యంతాపసరమనుటకు నేమి సందేహము? కాని కృష్ణుని కాలమునకును నేటి కాలమునకును మధ్యన నెన్నియో పేల సంతకరములు గడచి యుండుటయు నెన్నియో రాజకీయ సాంఘిక మత విషయక నైతిక విభేదములేర్పడి యుండుటయు నెన్నియో మహత్తమ లోక శక్తులు భారత వర్ష జీవిత చరిత్రను పది కోట్ల తెరంగుల మార్చియుండుటయు అన్నియుం గలసి నిన్న నేటివరకు నీ ఋషిసంతతిని కొంచె మించుమించుగనంధ. కారమున ముంచియుండుటయు సాధారణ దిన చర్యయందు మనమారామ కృష్ణాది మహాపురుషుల గుణగణముల నెల్లు మరచియున్నామో అల్ప ఆయామహాపురుషాంకితముగ నేర్పడియుండు పండుగదినముల యర్థమును గమనింపలేక చెడుచున్నాము. ఆంగ్లసామ్రాజ్య ఫలముగ మనకలపడియుండు సూత్రవికాసముచే మనమిప్పుడిప్పుడు మనపూర్వవైభవమును తలంపునకు తెచ్చికొనగలిగినారము. ఇంతకాలమును మతాధికారులకు బద్ధులై యిది యీరీతిచేయవలసి నదనిన నెందుకాయని యాలోచింపక గతానుగతి కముగ చేయుచుండినవారము ప్రతి విషయమునను విమర్శతో ప్రవర్తించి సలహాటుపడుచున్నాము. సాంఘిక సంస్థాపనలయొక్క సత్కార్యమును గ్రహించి వానివలన సంఘమునకై యుద్దేశింపబడిన లాభము లెవ్వియునుటను పరిశీలింప నారంభించినారము. ప్రయోజన విరిహిత ప్రారంభములను త్యజింప తలంపుగొనినారము. అల్లగులు ఫలప్రదమగు జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనలన్నియును సవిచర్యకముగా పునరుజ్జీవింపవలయుట మనధర్మముగా స్వీకరింపవలసి యున్నది. అట్టి ప్రతిష్ఠాపనలలో జాతీయోత్సవములు

ముఖ్యతనుము లనుట నిష్పరాదాంశము. అన్ని యుత్సవములకును సుత్సాహముమూలాధారము. ఉత్సాహ మూరకకలుగదు. మానసాకర్షకమును చిత్రరంజకమును సుదాత్మకసూచకమును నగు నాలంబనముకావలెను. ఈయాలంబనము ఉత్సాహభక్తినివిషయమున నీశ్వరుడు, అది వ్యక్తిప్రపంచమునకు జేరినది. సాంఘిక ప్రపంచమునకు విశేష సంగబంధముకలదికాదు. కావున దాని ప్రశంసయుట ననవసరము. ఈశ్వరునకు దరువాత, సాధారణ ప్రపంచమున నీశ్వరున కంటె నెక్కువగా, మానవుని యత్సాహమును పెంపొందించునది ఆతనికి జన్మస్థానమయి, ఆతని సుఖదుఃఖముల కాకర్షణై ఆతని సర్వ సంబంధములకు నునికి కట్టును, పరిపూర్ణ మాతృ స్వరూపమును స్ఫురింపజేయు. మాతృదేశము. ఈ మాతృదేశా రాధన ఆతనికి నుత్తమారాధన. అదిలేని నాడాలని కారాధనలేద, ఐశ్వర్యములేదు. కావుననే లోకము నందలి సర్వజాతుల వారును ఉత్సవములపేరున నీ దేశారాధన మార్గములు వెదికియున్నారు. దేశము నారాధించుట యనిన దేశోద్ధారకులను దేశోద్ధారక కార్యములను స్ఫురించి తదను గుణప్రపర్షకు గంకణము కట్టుటయేకాని పేరుకాదు. అందుచేత నాయారాధనయందు ముఖ్యంగము వీరారాధనయై పరిణమించి యున్నది. ఇంకను పరిణమింపవలసి యున్నది. మనదేశమున నెన్నియో పండుగ లీయర్థముతో స్థాపితములయి యున్నవి. వానిలో నీ దీపావళిపండుగ తిరోభావణ మనుటకు సందేహమువలదు. నేటిపండుగ యందు చిహ్నితములయిన విషయములు రెండు. రాక్షస బాహు బల పీడితాబలాసాధుసంరక్షణము. భారత సంతతి కవశ్యకర్తవ్యము. ఇట్టి సంగతుల కార్యమునకు నార్యస్త్రీపురుషు లిరువురును సమానశక్తి సంపాదనాస్థులు. నేటికాలమున శ్రీకృష్ణనిబోలిన ఆర్య పురుషుడును శ్రీసత్యభామను బోలిన ఆర్యస్త్రీయును లేకుండుటచే ఈ దృశ్యధర్మసంరక్షణమున మొకరియెడల చేయుట యటుండ మనయెడలనే యంత కంటె నింక నెన్నియో రెల్లు స్వల్పములగు సాంఘిక సంగతులములనైనచేసికొనలేకయున్నాము. అబలా నామ మార్య స్త్రీలకానాటికి సాహమార్యమాత్రముచే నన్వయమగుచుండెనుగాని నేటికి నార్య స్త్రీపురుషుల కీరువురును సంపూర్ణము సార్థకము కా జొచ్చినది. అయిన మనపండుగ యందు మాత్రము గుప్తమగు శక్తులు లేకపోలేదు. నేటి దినము మన గృహములకు మన యాడు బిడ్డలను నల్లుండ్రును నాడంబరముతో బిలుచుకొని వచ్చుచున్నారము. వారిచేత నిరువుర చేతను టపాసులనిచ్చి కాల్పించు చున్నారము. చూచి సంతోషాన్నిత స్వాంతులమై వానికి నత్రుదాన మొచ్చి జహూ కరించు చున్నారము. ఇదియే యీ పండుగ యందలి యాచారములొని ముఖ్యభాగము. దీని యర్థము మాత్రము మనము జాగ్రత్తులమై కనిపెట్టవలెను. దాని ఫలమును గ్రహింప వలయును. శ్రీసత్యాకృష్ణుల చరిత్రమును జదివి యీ యాచారముల వనకు దిగి చూచిన యెడల మన పూర్వుకులు నేటిదినమును తమ బిడ్డలయు నల్లుండ్రులు బాహుబలపరిశీలనకై నియోగించి కొనగలరు స్పష్టము. వారివ్యాయాస పాటవమును బరీక్షింప నియమించినటు విశేషము. మొదట మొదట నీ పండుగ సరకాసుర వధాఖ్యాన పఠనముతోను శస్త్రాస్త్ర విద్యాప్రదర్శనములతోను ప్రారంభమయి యుండునని యూహింప దగియున్నది. శస్త్రాస్త్రములు నశించి బలముడిగిన పిదప హైందవ ప్రతిష్ఠాపన లన్నిటింబలె నిదియును నిరర్థకస్యయో పేతమగు జాన్మలూట

యన్ని టపాకాయల కర్పణకీడికి దిగివచ్చి నన్ను నాని యున్నది. నేటిదినము లందల నాపురాతన పథమునే ప్రొక్కటకు పీఠులేకన్న సుపిండుగను సస్కరించుటకు మార్గములు లేక పోలేదు. ఈ పండుగ యొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యములలో నొక్కటి యగు స్త్రీ పురుష సమాన విద్యాభ్యాసార్హత పక్షమున నుత్సాహము మనదేశమున నింకను నెంతయో పెరుగవలసియున్నది. తదర్థమును నేటి దినము విరివిగా దేశమందంతటను సత్యభామా కృష్ణులచరిత్రను ను కథనము చేయించుట మొదటి కర్తవ్యము. దినమును సన్నగిరిపోవుచుండు మనదేశీయుల దేహబలాభివృద్ధికియ్యయ్యమాభివృద్ధియు వ్యాయామపరీక్షలును ననవసరములయి యున్నవి. తదర్థమును నీదినము సుపయోగించు కొనజూచుట రెండవవని. ఇంతేకాక యీసంవత్సరపు దీపావళి మనకు మెక్కు విశేషమార్గమున నుత్సాహము కలిగించుచున్నది. ఒక్కవిశేష మార్గమునకు మనసర్వదృష్టులను నాకర్షించుచున్నది. మానవ స్వాతంత్ర్యోల్లాసులగు మన కథాపులు మన సోదగులగు పీరులను నీభారతరూపునిండి సాయము కొని పోయి రాక్షస బాహు బలగర్భులును రాక్షస బాహుబల బాంధవులును నగు శత్రువులతో పోరాడుచున్నారు. అట్టిపోరాటమున విజయముమై నేటిదినమునకు పట్టుముగట్టిన మన సత్యభామాకృష్ణనామక డ్డేమనక శక్తిద్వయము మనప్రభువులకును మన వీరసోదరులకును సంపూర్ణ విజయము నొసంగుగాక యని ప్రతిపైందవ హృదయమును పార్శ్వింపుచుండాలగు. ఆవిజయముచే మనదేశమున మరలనీదీపావళి పండుగ పూర్వమునండువలె సార్థకము కాగల కాలము త్వరలోనే రాగలదని ప్రతిపాదించుచు నెదురు చూచుచున్నాడనియు నమ్ముచున్నాము.

మధ్యరంగపునాగలలో నేటిదినము ముఖ్యతనుమైనది రీముప్రాంతమునకు సంబంధించినది. ఆప్రాంతమున ఏయిను యుద్ధము ప్రారంభమయిన దాదిగా జగ్గులులు మహత్తర ప్రయత్నములు చేయుచు మనమిత్రమండలి కొన్ని జేనెనుచోయైన నిచ్చినవారుగారు. నేటివారలనుబట్టి ఆంగ్ల మిత్రమండలిపైన్యములు రమారమి యొక్క మైలుదూరము జర్మనులను వెనుకకుక్రొసినారు. లెన్సువర్షను ఆల్బర్టు ఆరాసులకుమధ్యనుగాడ మిత్రమండలి వారు ముందుకు నడువగలిగినారు. ఇతరప్రాంతములందును వీరే యనుకూలపక్షమున నున్నారు. జర్మనువారు బెల్జియమునందు బ్రూకెనుగరము నాక్రమించినారు. ఆంటువర్పులో వారికి దొరికిన సామగ్రియు విస్తారమని తెలియుచున్నది. కాని ప్రకటితమయిన జాబితాలో పెక్కులేకుండుట మాత్రము తృప్తికరము మన ఎడ్మెంట్ యుద్ధపు పడవవెంట నుండిన బొగ్గు నావను గ్రీకునావను ఆంగ్ల యుద్ధపు పడవలు ముంచి నైచినవి. ఎడ్మెంట్ వెంట కొలదిదూరము లోనే యున్నవని యూహింప దగియున్నది. జర్మను సముద్రాంతర్గాములు ఉత్తర సముద్రమున నొక ఆంగ్లయుద్ధ పడవను ముంచినట్లు తెలియుచున్నది. రువ్యావారు వార్సా సమీపమున జర్మను పైన్యములను బాగుగా పరాభవించినట్లు గాలి వార్తకలదు. ఆస్ట్రీయనులు వ్రెజెస్లలువర్ష మరల చెబ్బలు తినినారు. ఆస్ట్రీయాయను కూడ అతర్వాత ప్రారంభమయినట్లు తోచుచున్నది. కొండరు స్లావు పనివారొక క్రొత్త ఆస్ట్రీయా యుద్ధపడవను శేపు సోమవారము సముద్రమై తేలి యాడవలసిన దానిని ఆగ్ని ప్రీతి యొనర్చినారు. సోమవారంపి వచ్చిన సహాయ పైన్యములు ఇంగ్లాండుకు లంగరు వైచి యత్సాహ పూర్వక స్వాగత మందినవి

బరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లాండు-ఫ్రాన్సులు.

ఎడ్వర్డ్ తొనున్న నావలు.

ఒకటి ముంచివేయబడెను.

మరియొకటి పట్టుకొనబడెను.

సిమ్లా. అక్టోబరు 16:— నిన్నటిదినమున సాయం కాలము 9-15 గంటలకు శ్రీ వైస్ నారాయణానికి పైటలు సెక్రటరీ గారినుండి యిట్లనిశితమైనవి.

(1) సాకాశంఘము వారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.

(ఎ) ఇంతకు ముందు యెమ్ డెన్ అను జర్మనీ యుద్ధపుటోడ తోనుండిన మార్కో మేనియాను మనయా రౌత్రు అను యుద్ధపుటోడనుంచివేసెను. పాంటుపోరను అను నావను పట్టుకొనెను ఇదియు యెమ్ డెన్ తోనుండెను. 60 మంది ఖయదీనుగూడ పట్టుకొనెను. (బి) తగలేనింతటి కార్యాలయమును పూర్తిగ కలిగియున్న కామెట్రను జర్మనీవారి యెడను పట్టుకొనినట్లు రాబాలనుండి దొరతనమువారు తెలియజేయుచున్నారు.

జర్మనులు పార్శ్వమున కొరగిరి.

తెల్ల వారుగట్ల 40 గంటలక్రింద మరియొకతంతవ చెప్పెను - వార్తాప్రకటనాఫీసువారిట్లు జెలుపుచున్నారు. మిత్ర మండలి సేనయుదు దావలిభాగమున బ్రిటీషు సైనికులకును శత్రువులకును కలహముజరిగెను. ఇందుశత్రువులు పార్శ్వమున కొరగవలసినవారైరి. ఈ ప్రదేశమునుండిగనులు విస్తారముండుటచే త్వరగామందునకు బోవుటకష్టము.

సైనికోద్యోగీయ నియామకము.

హైందవ మహారాజు.

లండను అక్టోబరు 15:— సైన్యమునందీ దిగువవారల కీరిగవ గౌరవోద్యోగముల నిచ్చినట్లుల నేడెట్లునందు ప్రకటించబడెను. పాటియాలామహారాజుగారిని లెఫ్టెనెంటు కర్నల్ గాను, ఇదారు మహారాజుగారిని మేజరుగాను, పన్నారా జకుమారుడుకు హరాసింగుగారిని, బోధపురము మహారాజు గారిని లెఫ్టెనెంటుగాను నియమించిరి.

ప్రస్తుతోద్యోగము.

సైనికసహాయముతో యుద్ధముచేయుకాలమునందీ దిగువవారల కీరిగవ గౌరవోద్యోగము లీయబడెను. హైదరా బాదు లాగునలలోని సామిద్దాబేగారిని కెప్టెనుగాను, కొచ్చి కీహారు మహారాజుకుమారు వాతేంద్ర నారాయణంగారిని, టికారి మహారాజుకుమారు నారాయణసింగుగారిని, సర్దారు బోగేంద్రసింగుగారిని లెఫ్టెనెంటుగాను నియమించిరి.

కెనడా సహాయసైన్యము.

లండను అక్టోబరు 16:— కెనడానుండి వచ్చినవారు నిన్నటిరాత్రి ప్రియత్నపద్ధ యెడ్డునదిగిరి.

సైనికులకు బహుమానములు

క్రీస్తుజన్మ దినోత్సవపండుగలందు ప్రతిభటునిగిని నాని కునిగిని బహుమానముల నిచ్చుటకుగాను మేరీరాకొమరితగా రొకనగిని సాధించిరి. బరోపా సైనికులకు పొగాకును, సిగరెట్లను పెట్టియున్న బొగడలువేసిన పెట్టెలను బహుమాన మియ్యవలయుననియు హైందవ సైనికులకు మిఠాయి పెట్టెలు యియ్యవలయుననియు మేరీ రాకొమరితగారు నూచించిరి

శత్రువుల యుద్ధనాథలు.

ముంచిబహుమానములు.

లండను అక్టోబరు 16:— సముద్రములో చేపలుపట్టుచుండు వారెవరైనను ఉత్తరసముద్రములో తిరుగుచుండు శత్రువుల యుద్ధనాథుల అజాకీంచెప్పి, పట్టుకొనుటకును, లేదా ధ్వంసముచేయుటకును హద్దులు లేలుపుటకును వేయిపానుల వరకు బహుమతి ఇయ్యబడును. ఫలానోట్లు శత్రువులనావలున్నవి. అసలంతచెప్పి, వానినివెంబడించు నవరాశిముకలుగ జేయుటకును 200 పానులవరకు బహుమతిఇయ్యబడును. అని బ్రిటీషు సా రాదర్శాధికారులు ప్రకటించినారు.

సేనల ఆరోగ్యము

లండను అక్టోబరు 15:— వార్తాప్రకటనసంఘమువారు ఈ క్రిందివిషయమును ప్రకటించిరి:— బ్రిటీషుదీవులలోనున్న ట్రియ, ఇతరదేశములలో నున్నట్రియ మనసేనల ఆరోగ్య

వంతముగనున్నవి అని వైద్యశాఖ డైరెక్టరు జనరలుగారు తెలియజేసిరి. సేనల ఆరోగ్యమును భంగముకలుగ కుండునట్లు చేయుటకు కిచ్చనకు ప్రభువు యుద్ధపు కచ్చేరీలో శానిటరీకమిటీని ఏర్పరచిరి. యుద్ధభూమిలోచేయబడిన వైద్యసంబంధముగు ఏర్పాట్లు సరిగాచేయబడినవా? లేదా? అని పరీక్షించుటకు డైరెక్టరు జనరలును యుద్ధభూమికి బంపిరి.

బెల్జియను ప్రజ.

వేలకువేలు లండను చేరుట.

లండను అక్టోబరు 15:— నిన్న అనేక వేలమంది బెల్జియనులు లండనుచేరిరి. కిరందరును అన్నము, నీరులేక, డబ్బి యున్నారు. ఫ్లసింగులేవునండి టోబాకీకిని, ఆట్రెండునుండి ఫాఫుస్టునుకును జనులను ఎక్కించుకొని వచ్చుచున్న బోట్లకు విరామములేదు. ఒక్కొక్క బోటుకడవకు 15 వందల మందిని ఎక్కించుకొని వచ్చుచున్నది. చాలమంది చిన్న చిన్న చేపలవాండ్రు బోట్లలో కూడ వచ్చుచున్నారు.

ఇంగ్లాండు బ్యాంకు.

లండనుచేరిన బెల్జియనులు ఇంగ్లాండు బ్యాంకువద్ద గుంపులు గుంపులుగ తేరి బెల్జియను నాణెములకు ఇంగ్లీషు నాణెములను మార్చుకొనుచున్నారు. బెల్జియనుల పౌకస్థ్యమునకు గాను ఇంగ్లాండు బ్యాంకులో ఒక కాఫీహోటలు పెట్టిరి.

బెల్జియనులను బెల్జియను సైనికులు.

లండను అక్టోబరు 15:— ఆంట్వర్పు చుట్టడిలో బెల్జియనులను బెల్జియను సైనికులు 5 వేలమందికిన్న ఇంగ్లాండు దేశమునందలి డోవరు లేవుచేరిరి.

నష్టమొన బ్రిటీషుఆఫీసర్లు

లండను అక్టోబరు 16:— ఈక్రిందిమిలిటరీ అధికారులు యుద్ధములో చనిపోయిరి:— లెఫ్టెనెంటు బ్లాకాల్ నై మండ్సు, కెప్టెను హెచ్. హెల్ మే;

జర్మనులను వెనుకకుకొట్టుట.

లండను అక్టోబరు 15:— యుద్ధభూమిలో బ్రిటీషు సైనికాధికారులతోనుండి కన్నులారాచూచిన వాడొకడు. అక్టోబరు 9వ తారీఖు మొదలు 12వ తారీఖువరకు జరిగిన విషయములను ఈక్రిందివిధమున వర్ణించుచున్నాడు:— 9వ తారీఖున అక్కడక్కడ ఒకరివైపునకు తుపాకులను కాల్చుకొనిరి. దీనివలన కొద్దిపాటి నష్టముచూతమే కలిగినది. 10వ తారీఖురాత్రి శత్రువులు ఫిరంగులుకాల్చుచు మనసేనలో ఒకభాగముపై పడిరి. దీనివలనవారికి లాభముగలుగలేదు సరేగదా! విపరీతముగ నష్టము కలిగినది. మనఫిరంగులు ఉపయోగించ బడినవి. ఇంకవలర మనకు మంచిలాభము కలిగినది.

బ్రిటీషు సేనలు

ఒకమారు తూర్పుపడమర గాను, మరియొకమారు ఉత్తర దక్షిణములుగాను, మనసేన అనేకరీతుల తిరుగుచుండెను. ఒక్కొక్క సమయమున మనసేన బాణమువలె శత్రుసేనల భూమిలోనికి వెళ్లుచుండెను. జర్మనుసేన మనసేనకు వెనుకకు తిరుగువలెనని విపరీతముగపోరి ఆ సేనకుండి సైనికులనుకోల్పోయినది. ఐనను మన సేనను వెనుకకుతీరుచు హాలకపోయెను.

వెనామాకాలువ.

లండను అక్టోబరు 15:— కులెబ్రానద్ద వెనామాకాలువలో నేల కుంగిపోయినది. స్టీమర్లరాకపోకలు ఆగిపోయినవి.

కొచ్చిన చీనాప్రజలు

యుద్ధమునకు సాహాయ్యము చేయుట.

లండను అక్టోబరు 16:— కొచ్చిన్ చీనాప్రజలు యుద్ధ నిధికి 10 లక్షలఫ్రాంకులను ఇచ్చినారు. ఇదిఎంతయు ప్రశంసనీయును.

“హాక్” అను బ్రిటీషుక్రూసరును ముంచుట.

లండను అక్టోబరు 15:— “హాక్” అను బ్రిటీషుయుద్ధ నావను ఉత్తరసముద్రములో శత్రువుల నడమెలైను ముంచివేసినది. హాక్లో 400 మంది కళాసులుండి. వీరిలో 50 మందిమట్టుకు రక్షింపబడిరి.

సాకాశికారుల ప్రకటన.

లండను అక్టోబరు 16:— సాకాశివ్యాధికారులు ఈ క్రిందివిషయమును ప్రకటించిరి:— నిన్న ఉత్తరసముద్రములో “ఫీస్” అను మనయుద్ధనావను ముంచవలెనని ఒక నడమెలైను ప్రయత్నించినది. కాని “ఫీస్” తప్పించుకపోయినది. ఆప్రాంతముననే “హాక్” అనునావిని ముంచివేసినది.

బ్రిటికజనులు స్వశక్తముచేరుట.

లండను అక్టోబరు 16:— జర్మనునడమెలైను వలన ముంచి వేయబడిన “హాక్” స్టీమరులోని వారిలో బ్రిటికయున్న ముగ్గురు చిన్న ఆఫీసరులను 49 మంది కళాసులను ఒకచిన్న పడన సాకాశివ్యాధి దేశమునందలి అడ్డీను చేర్చినది.

ఇతరసంగతులు.

హాకునకు నిన్న టూరెయిడో ఒకటిచ్చి తగిలి 5 నిమిషములో మునిగిపోయినది. చానగా బ్రిటికనవారందరు గుంపులు గుంపులుగ చిన్న పడనలలో నెక్కి ప్రాణములు రక్షించుకొనిరి. చిన్న కొయ్యలకు పట్టుకొని తేలుచుండినవారిని రక్షించుట దుర్లభముయినది. ఇదివరకు రక్షింపబడినవారుగాక కొయ్యను బట్టుకొని తేలుచుండినవారుకూడ 21 మంది రక్షింపబడిరి. వీరిలోనొక ఆఫీసరుండెను.

మిత్రమండలి ముందునకుబోయెరు.

లండను అక్టోబరు 16:— ప్యారిసు నిన్నటిరాత్రి 11 గంటలకు దొరతనమువారిట్లు ప్రకటించిరి. మన సైన్యమునందు దావలి భాగమున లిస్ నది కుత్తరమునందు యెద్దెయిన్న అను నది మనకు జిక్కెను. మధ్యరంగమునను రీమున కుత్తరమునందును తూర్పునందును రెండు కిలోమీటర్లు ముందుకు బోతిమి. వేరునందు మ్యూసునదీప్రాంత పర్వతములందు గూడ సెంటు మిహాలునకు దక్షిణమునను మార్చి విల్లీ సమీపమునను ముందుకు బోతిమి.

జర్మనుసేనలో “పైఫస్” అను అంటువ్యాధిపుట్టుట.

లండను అక్టోబరు 15:— యుద్ధభూమిలోనున్న జర్మను సేనలో “పైఫస్” అను అంటువ్యాధిపుట్టింది. ఈవ్యాధితగులు ననుభయమువలర 6000 అకుగులపత్తన యుండవలసినదేగాని, అంకిన్న క్రిందిరాకూడనని ఫ్రెంచిదొరతనమువారు తమ మిలిటరీవైచునిరులకు ఉత్తరువులిచ్చిరి. అని ప్యారిసులో తెలియవచ్చినది.

జర్మనులు ఆట్రెండును సమీపించుట.

లండను అక్టోబరు 15:— ఫ్రెంచి దొరతనమువారు ఈక్రింది విషయములను ప్రకటించిరి:— ఆంట్వర్పు నుండి వచ్చిన జర్మను సైనికులు బ్రూజ్, ఫ్లిట్ జిల్లాలలో ప్రవేశించినారు. (ఈరెండు జిల్లాలను బెల్జియములో సముద్ర తీరము ననున్న ఆట్రెండు సమీపమున నున్నవి)

ప్రాన్సులోని యుద్ధము.

మన (అకగా ఫ్రెంచి) సేనలకు ఎడమవైపుననున్న జర్మనుసేన లిస్ నది ఎడమవైపునుండి వెళ్లిపోయినారు. లాబస్సీకిని లిస్ నది కాలువకును మధ్యస్థితిగతులు నిలుకడగా నున్నవి. లెహ్నెడ్డును, ఆర్రాన్, ఆల్బర్ట్లకు మధ్యను మనసేనకు మందిలాభము కలిగినది. జర్మనులు మన సేనపై ఫిరంగులు కాల్చుచున్నారు. మనపదాతిసేన జర్మనుల వైపునున్నది. వీరిని వెనుకకు నెట్టుటలేదు

మనసేనలకొను, మ్యూజునదులమధ్య క్రోనేవైపుకును, ఫ్రూనేఉత్తర ప్రాంతములకును వెళ్లినది. వైసువర్ద మనసేన జర్మనులు తవ్వకున్న కందకములనుచాలానామించుకున్నవి. 13వ తారీఖున వెడ్డుకు ఈశాన్యదిక్కున శత్రుసేన మనసేన వైపునది. మనసేనవారిని వెనుకకు కొట్టివేసినది. 14వ తారీఖున మనసేన వెడ్డుకు, మెట్టుగొడ్డులు దక్షిణముగ చాలముండుకు వెళ్లినది. సెంటు డీ సమీపముననున్న బాన్ డీశాపువద్ద శత్రువులు మనసేనతో యుద్ధముచేయుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని మనసేనవారికి యుద్ధమునకు దిగునంతటి అవకాశము కలుగనియ్యలేదు.

హిందూదేశపు సేనలు

అధికారులు శ్రద్ధగాచూచుట.

లండను అక్టోబరు 16:— ఫ్రెంచిదొరతనము వారిక్రింది విషయమును ప్రకటించిరి:— మిలిటరీ అధికారులు హిందూదేశపుసైనికులను బహుశ్రద్ధగా చూచుచున్నారు. సేనలకుపదార్థములను సప్లయచేయు డిపార్టుమెంటు వారుకూడ, హిందూదేశసైనికుల అవసరములను కనిపెట్టి సప్లయచేయుచున్నారు.

ప్రొచిన్ రత్నమువారి ప్రకటన.

పౌరస అక్టోబరు 16:—నిన్న మన సేవలకు లాభము కలిగిన మాట నీవము. బ్రీటిష్ ప్రెస్ నేను ఇప్పుడు తెన ఆను ప్రకటననుండి సముద్రమునకు వ్యాపించియున్నది. ఇవాన్ గో, వార్తలకద్ద పియనులు జన్మకు సేవను వెనుకకు కొట్టిరి.

కాలనీలు.

జర్మనీ నేరుడు పట్టుకొనుట

లండను అక్టోబరు 15:—ఆస్ట్రీలియా దొరత్తము వారు ఈక్రింది విషయమును ప్రకటించిరి:— రాబర్ట్ వద్ద మనవాన “కామెట్” అను జర్మను స్టీమరును పట్టుకొనినది. దీనిలోతిగ లేని టెల్లిగ్రాఫు స్టేషను కూడ కలదు.

జెలియము

బ్రూజ్ జర్మనీ వారి స్వాధీనమయ్యెను

లండను అక్టోబరు 16:—ఆంస్ట్రా—బుధవారము నాడు బ్రూజ్ ను జర్మనీ వారి క్రమించుకొనిరి.

ఆంధ్రవృద్ధుల సేవము.

పట్టుబడిన టైడిలు.

లండను అక్టోబరు 16:—జర్మనీ సాగం కార్మికుల వారిట్లని వెలుపుచున్నది. ఆంధ్రవృద్ధులందు 4 వేలు మేరలు 5 వేల వరకు టైడిలు పట్టుబడిరి.

దొరకైన సాత్తు.

500 కిరంగులును, ముందుకుండు సామానులును, పోర్టులును, మోటారుబండ్లును, ఇంజనులును, 40 లక్షల కిలోగ్రాముల యెత్తుల కాంధానములును, దొరకైనవి. ఇంతేగాక రిలక్షల పానుల విలువగలసిందే, బొగ్గు, నార, ఉన్నియును స్వాధీనమయెను. ఎంతోవానియును, పెండియును, పనువులును, ఆయుధములతోడై టైలు ఒకటియు జర్మనీ వారికి జిక్కినను. సాక్షాత్తమున బ్రీటిష్ వారి యోడలు గాని టెల్లియం వారి యోడలుగానిలేవు. కాని 81 జర్మనీ వారి యోడలున్నవి. వీని యింజనులు ధ్వంసముగావింప బడియున్నవి.

హాలండు

హాలండు దేశము.

యధావసరములకు ధనము.

లండను అక్టోబరు 15:—హాలండు పార్లమెంటువారు ఇదివరకు మంజూరుచేసినది గాక, యధావసరములకు తిరిగి 5 కోట్ల ఫ్లోరినులను మంజూరుచేసిరి.

రుస్సెయి.

జర్మనులు పూర్తిగ నోడింపబడిరి.

లండను అక్టోబరు 15:—వార్తాను వాయవ్యమునందు జర్మనీ వారి రహస్యవారు పూర్తిగ నోడించిన నదంతులున్నవి

రషియా-జర్మనీల యుద్ధము.

లండను అక్టోబరు 14:—రషియా దొరత్తమువారు తమ రాజధానియను పెట్రోగ్రాడ్ లో ఈ క్రిందివిషయమును ప్రకటించిరి:— తూర్పు ప్రషియాలో జరుగుచున్న యుద్ధము లోను, విద్యుల నడితీరమున జరుగుచున్న యుద్ధములోను మాత్సమియలేదు.

రషియా-ఆస్ట్రీలియా యుద్ధము.

జెనీవా, పట్టణమునకు దక్షిణమున మేము (అనగా రషియనులు) ఆస్ట్రీలియనులను ఓడించితిమి. 7 కురు అగ్నిపల్లము, 500 మంది మైనికులను టైడిలుగ పట్టుకున్నాము. కొన్ని కిరంగులు కూడ దొరకైనవి.

రషియా-జర్మనీల యుద్ధము.

లండను అక్టోబరు 16:—జర్మనుల రక్షక సేనాగాని పట్టణమునుండి 7 మైళ్లు దూరముచచ్చినది. ఇచ్చట వీరికి రషియను సేనను, పెక్కుపోరాటములు జరిగినవి. ఆఖరున రషియనులే జర్మనులను వెనుకకు కొట్టిరి. వార్తాపట్టణమునకు పట్టుముగా ఇరువది ముప్పది మైళ్లదూరమున యుద్ధము జరుగుచున్నది. హారిపోయిన పునవానులు తిరిగి ఇండ్లకు చేరినారు.

జపాను

జపాను జర్మనీల యుద్ధము.

టోక్యో అక్టోబరు 16:—జపాను దొరత్తమువారు ఈక్రింది విషయమును ప్రకటించిరి:—జపాను యుద్ధవాణు

ఇల్ లో, కెమునుగోటలపై కిరంగులు కాల్చినవి. విమానములు బాంబులను వేసినవి. కోటలలో తొంతిభాగము నాశనమైతి. బ్రీటిష్ మైనికులలో ఒకడు చనిపోయినాడు. ఇన్వెంట్ డెబ్బులతిగినవి ఒకాడు మైనికులలో నవ్వుములేదు.

ఆస్ట్రీలియా.

ఆయుధశాలయందు దగ్గి వ్యాపించుట.

లండను అక్టోబరు 15:—బ్రీటిష్ లోనున్న ఆయుధశాల కచ్చట పనిచేయు వాండ్లు నిష్పంజించినది జెలియముగ్గది. ఈ వార్త యథార్థమని జెలియలేదు. ఇందుచే నిర్బంధబడుచున్న యొక డ్రెడ్నాటు ధ్వంస మయ్యెను. ఇంతేగాక మరి 6 డిప్టోమర్లు చెడిపోయెను.

ఆయుధశాలయందు నిష్పవైనములు.

బ్రీటిష్ లోని సాక్షాత్తమునందు ఆస్ట్రీలియావారి సాయుధ యుద్ధపుటోడ పరకు గానున్నది యగుటకు గూర్చి చేసిను నుండియిటీకల వచ్చినతంతివాళ్లు బూర్జియెలుచున్నవి. ఈ యుద్ధపుటోడ సోమవారమునాడు ప్రథమ ప్రయాణము చేయవలసి యున్నది. ఇందు పాఠేయముండిన ఇటాలియా చేతియల యందు నవ్వుకుమబాలక దొరకైనవాడు సాఫుల నియోగించిరి. 5000 మంది పనిచేయుచుండిరి. మొట్టమొదట పరంబా యంటుకొనెను. తర్వాత సే యోడమండ నారంభించి బోర గిలుబడిన.

ఆయుధశాలను మైనికులు స్వాధీనము చేసికొనిరి.

“కడంగులకుడు వారలారా! త్వరలో నేర్చుకొందు దురుగాణి!” అను మొదలగువాక్యము సీనుడుద్దతో నక్కడక్కడ వ్రాయబడియున్నది. సాక్షాత్తమునాడు నిష్పము మైనికులు స్వాధీనపరచుకొనియున్నారు. పోలాలో కలవరము గలిగించుటకు ప్రయత్నములు జరిగెను. ఇందుచే నక్కడ పూర్వముకంటె నెక్కువమంది కావలివారల నియమించిరి.

అమెరికా.

దూది వ్యాపారము.

అమెరికా దొరత్తము.

లండను అక్టోబరు 16:—అంతకునగరమునందలి డెయిలీ టెల్లిగ్రాఫ్ పత్రికకు వ్యాపారమునండి ఈక్రిందిటిల్లిగ్రాము వచ్చినది. దూదివ్యాపారము పడిపోవడం చేయుటకుగాను దొరత్తమువారు దూదిని నిలవజేయించి రషీయలు యిప్పించ వలెనని వత్తలను సలహానిచ్చిరి. ఈసలహాను అనేకమంది అంగీకరించలేదు. కలవరము కట్టినది. కాబట్టి ఈసలహాను అమెరికా దొరత్తము ఆలోచించునట్లు తోచెను. వివరమున కత్తలు నూచించిస్తామి దూదివత్తము పడిపోకుండుటకు మంచువ్యాపకమును వచ్చుదని చాలమంది ఆశుచున్నారు.

బొంబాయి.

బ్యాంకింగ్ రుమీద నేరము మోపుట.

రెండు సంవత్సరము న్యాయవాద వృత్తినుండి తొలగించుట బొంబాయి అక్టోబరు 16:—బొంబాయి మోక్షార్థ వారి ప్రధాన నున్న వెస్టెంట్, కర్ సెట్టి వారాపాతే యవవాని మోక్షార్థ ఆద్యోకేటునుండి తొలగించుటకు ముఖ్యన్యాయాధికారియు, సర్ డివైడేవారుగాను, న్యాయమూర్తి హేమద్ గారు నేడు ఉత్తరవుచేసిరి. రెండు సంవత్సరములయిన తరువాత తమను తిరిగి ఆద్యోకేటుగ చేర్చుకొనుటకు వీరు దరఖాస్తు చేసికొనవచ్చును. ఈ యధికారియును న్యాయాధిపతులు తారాపాతేగారికిచ్చి యున్నారు. న్యాయాధిపతులు పిడిమనును విచారించునప్పుడు, ఆద్యోకేటు జనరలు గా క్రింది నేరమును తారాపాతేగారు చేసిట్లు తెలియజేసిరి:—తారా పాతేగారు 1911 సంవత్సరములో, బావారు సంస్థానమునకు దివ్యాంగునండిరి. వీరికి సంస్థానపు ముఖ్యన్యాయాధికారి యధికారముకూడ గలదు. ఇట్లుండ దాదాభాయి యను సాక్షెను కల్కత్తాకు రాకకు 55 వేలరూపాయలకు తన మామగారు బీవాంజీతు వారికూడ గావా చేసెను, ఈ దావా సంవత్సరములో తారాపాతే గారెంతయో అయోగ్యముగ ప్రవర్తించిరి. ఈ దావా విచారణలో తారాపాతే సంస్థానాధిపతిని నిర్బంధించి సాక్ష్యునియగుండ చేసెనని చెప్పుచున్నారు. దావా 55 వేలకే చేయబడినది కాని తారాపాతే దాదాభాయి పక్షమున 61 వేలకు దిక్రీ చేసెను. ఇట్టి వెన్నియో, ఆనందగృహ కార్యముల జరిగినవి. బావారు సంస్థానమునకు అంగ్లేషురాజువారియగు వేల్సుగారు డిక్రీని తిప్పిజేయకుండునట్లు చేయునట్లు రైలు చేస్తుమెట్లొనాట్లుగారికి 2 వేలు లంచము యిచ్చుటకు తారాపాతే, ప్రయత్నించెనట.

ముఖ్యన్యాయాధిపతిగారును, హేమద్ గారును ఒకటియైన సర్ డివైడేవారుగ తొలగింపును వ్రాసిరి, తారాపాతే గారు రాయుక్రముగ ప్రవర్తించిన న్యాయాధి పతులు నేరము వెాపి వీరి పన్నునయన్నును డిక్రీ చేసితిమిందిరి. తారాపాతేగారు ఇంగ్లండులోని లింకన్ ఇన్స్టులో సభ్యులు. పుట్టెవును వైసంపు మువారికి తెలియజేయటకు ఆజ్ఞాపంప బడినది.

తేయాకు దుకాణదారుడు

ఉమెల్లెతరు రసముకలిపినట్లు నేరము.

బొంబాయి అక్టోబరు 16:—మహిమలో తేయాకు దుకాణము నెట్టుకొనిన కాజీషేతు అబ్దుల్లాను నతడు, నజీము, ఉద్దీనుడును మరి 9 గురుకును తేయాకులో ఉత్తమైతరు రసముకలిపి యిచ్చినట్లు నేరము మోపబడి, బొంబాయిలోని మెజిస్ట్రేటు, పోలీసుకొద్దలో నేడు విచారంప బడుచున్నాడు. ముద్దాయి రమారము 20 మంది మహమ్మదీయులకు నిచ్చెనట. వీరిలో నజీము ఉద్దీనుకూడ నుండెను. వీరిని త్రాగినతరువాత, పీఠందరకు జబ్బుచేసిరి. ఈ యత్నంలో నుండగా నజీము నెవ్రెంబరు 21 వ తేదీని సముద్రమునకు వెళ్లి, మునిగి చనిపోయెను. ముద్దాయి వాజ్నాలము దాఖలుచేయలేదు. నేను నెమన్ను కొద్దకు కమ్మిటి చేయబడినది.

కలకత్తా

చెన్నపురి దేశీయ మహాసభ.

భూషేంద్రనాథ బోసుగారి ఎన్నుకొనుట.

కలకత్తా అక్టోబరు 17:—రేపు చెన్నపురిలో జరుగు దేశీయమహాసభ క్రాంతినాధిపతిగ భూషేంద్ర నాథబోసు గారు ఎన్నుకొనబడినట్లు బంగాళీపత్రికకు తెలియచున్నది.

కలకత్తా గృహశోధనలు.

ఎం. ఏ. విద్యార్థి పట్టుకొనబడుట.

కలకత్తా అక్టోబరు 16:—మచ్చిపరలోని రాజా సంతులోనున్న మొదటి గృహమును నేడు పోలీసువారు రమారము 11 గంటలకు శోధించుటకు మొదలు పెట్టిరి. ఈ గృహ శోధన యిప్పుడెప్పుడో పూర్తియైతి. ఎం. ఏ. క్లాసులో చదువుచుండిన విద్యార్థి యొకరు పట్టుకొనబడెను. వీరిపేరు తెలియజేయలేదు. ఇటీవల కొడ్రా అందు కంఠెని వారికికొన్ని పిస్తోలును, రూటాలను పోయిరి. ఈ సంబంధమున యి యిల్లు శోధింపబడినట్లు చెప్పచున్నారు.

తేయాకు అన్యుకము.

కలకత్తా అక్టోబరు 16:—ఇక్కడ తేయాకు అన్యుకము రేపు 20 వ తేదీనుండి ప్రారంభమగును. 15 వేల తేయాకు నెట్లు విక్రయించబడును. ఈయర్థ కొంతకాలము వేలము పాటలు జరుగలేదు. కాని యీ కాలములో 40 వేల నెట్లు అన్యుబడినవి.

పంజాబు

ఉత్తరముల బంగ్లాదేశు దేశభక్తి.

నె 1 కి రూ 2 లిచ్చును.

లాహోరు అక్టోబరు 16:—లాహోరు జనరల్ పోస్టాఫీసులో నొక హైందవోస్టుమాక వ్రాసినయుత్తరమును తర్జుమాచేసి సివిల్ అండు పిలిపికిగెట్టు ప్రకటించుచున్నది. అండ్రిట్టున్నది. జర్మనీవా రోడిపోవునకు నేను నాజీతము నుండి నెలకురెండు రూపాయలను సామ్రాజ్య సహాయాధి కొనంగెదను.

కర్ణాటక ప్రభుత్వము.

ఆ స్పీర్లు.

లాహోరు అక్టోబరు 16:—దీక్షి అడివర్ శెషువు జడ్జిగాతైన హరినక గారు బాల్కుకుండు, అమీర్ నుం అభాద్ హేవోరును ఢిల్లీ కుట్రనేరమునందలి ముద్దాయిల కురికితు నిధించిరిగద. కిరినకపుక పంజాబు ఫీఫుకోర్టునం దిస్మిస్ చేయబడెను. ఈ అస్పీర్లు దిగువకోర్టు వారిత్రిపు నకల్లతో సహానం దున త్రిపు నకల్లవచ్చినతరువాత దాఖలుచేయవలసినదని కోర్టు వారు ముద్దాయిల తరపు న్యాయవాదల కన్నీళ్లుచచ్చిచేసిరి.

అలహాబాదు.

ఇ డియరు మెడికల్ సర్వీసు.

అలహాబాదు అక్టోబరు 16:—పయినికపత్రిక యిట్లు తెలియజేయచున్నది:— ఇండియను మెడికల్ సర్వీసుకు సంబంధించినవందల వైద్యులు రైయిలు నూపరంబెండెంటు లుగ పునెయచున్నారు. ప్రస్తుతము వైద్యు లెక్కువయవనరు మగుటచే, పిరుకూడ కావలసియందుకేవలయరు సానిక ప్రభుత్వములవారికి ముందుగా తెలియజేయబడినది.

అస్సాము కూర్చిలు.

అలహాబాదు అక్టోబరు 16:— అస్సాముకు కూర్చిలును పుట్టుకొనుచున్నది. దీనిని సంగ్రహించునట్లు తీర్మానము చేయబడినది. ఈ సంగ్రహము చేయుటకు కనకనమయిన సామగ్రిని పంపించునట్లు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గాఢాదేశ వ్యవహార కార్యదర్శికి వ్రాయుచున్నారు.

సీమా

సుకేంద్ర రాజగారి యశాదాస్యము

సిమ్లా అక్టోబరు 16:— యుద్ధపుణ్యుల క్రింద 30 వేల రూపాయలను సుకేంద్ర రాజగారి సంగిరి.

మనదేశపు క్రైస్తవస్వామి.

సిమ్లా అక్టోబరు 16:— మనదేశ క్రైస్తవస్వామిల వారు, మందునెల 17 వ తేదీ ఆఫ్రాంతములకు ఇంగ్లాండు నుండి తిరిగివచ్చెదరు.

రాజప్రతినిధిగారు.

దైరాఘాను ప్రమాణము.

సిమ్లా అక్టోబరు 17:— రాజప్రతినిధిగారు మాన నీయులగు ఏ. హార్డిజి డి. హార్డిజి, గార్డల్ను ఓట్లలు మిస్సెస్సు, డెప్టీసంటు కన్నలు, మాక్స్వెల్లు, సర్ జేమ్సు రాబర్టును, మెట్రాఫ్, కెప్టెనుమాలిసాగార్లతో సుదైరాఘానుకు వెళ్లెదరు.

కెప్టెను ఎ. ఎం. కేరుగారు.

యుద్ధములో చనిపోవుట.

సిమ్లా అక్టోబరు 17:— సర్ ఆర్థుర్ కేరు గారి క్రింద సమాచారము యుద్ధపు కార్యాలయమునుండి వచ్చినది:— కెప్టెను. ఎ. ఎం. కేరుగారు యుద్ధములో 14 వ తేదీని వృత్తి నొందిరిని తెలియజేయుటకు మిక్కిలి చింతిలు చున్నాము. కేరుగారు ప్రభుత్వ తమ సాహసానికి తెలియజేయు చున్నారు. ఇతడు వీరికి ఏక పుత్రుడు.

బర్మీనివారి గూఢచర్యములు.

లండను అక్టోబరు 17:— బర్మీనివారు ప్రాన్సుమున్నగు దేశములకు వర్తకములవల్ల ఫ్యాక్టరీలను కట్టించి, వానిలో పెద్ద పెద్ద ఫీరంగులను అమ్ముట కేర్పాటులుచేసిన్నారు. ఇటు గంటిదొడ్డి ఇటీవల ప్రాన్సులో బయటపడినది. ఇంగ్లాండునం దలి విదేశములలోని ఒక జర్మను ఫ్యాక్టరీలోనుండి ఫీరంగుల నమ్ముటకు నిమ్మలకట్టబడియున్నది. (టిటి) ఆధికారు లీ ఫ్యాక్టరీని విడిచిపెట్టి దానిలోనుండిన జర్మనులను తాత్కాలిక ముగ నిలుపుదలచేసిన్నారు.

ఇటలీ దేశపు మంత్రిమరణము.

రోము అక్టోబరు 17:— ఇదిగదరు ఇటలీ దేశముయొక్క విదేశాధ్యక్షులముల మంత్రిగా నుండి పరికిరాజీనామాయచిన్న మార్క్విస్ డి కాన్ గు విర్రోగారు చనిపోయిరి.

స్థానియవార్తలు.

చెన్నై ఫురి కార్పొరేషను:— చెన్నై ఫురి కార్పొరేషను జరగలు మిటింగు, 23 వ తేదీ తుక్రవారము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు జరుగును.

చెన్నై ఫురి విశ్వవిద్యాలయము:— అక్టోబరు 30 వ తేదీ తుక్రవారము సాయంకాలము 4-30 గంటలకు చెన్నై ఫురి విశ్వ విద్యాలయమువారి సెనేటు మిటింగు జరుగును.

శ్రీకారవాస్త్రీ సమాజము:— ట్రైనింగ్ కేసు తులసింగ పెరుమాళ్ల వీధియందలి సెకండరీ, ప్రైవేటును పాఠశాలలో విసంధమువారు నేటిసాయంకాలము 3 మొదలు 5 గంటల వరకు సవరణచేయుదురు.

ఏ. జి. వీచ్ఛి. డి. సి. ఎస్. గారు:— ప్రభుత్వము వీరు కలెక్టరుగా నున్నారు. కలెక్టరుండికమ్మి తరువాత చిత్తూరు, ఆనంతపురము కలెక్టరుగానున్నట్లు ఆసిస్టాంటు సెక్రటరీ మెంటు టి. జి. రెడ్డికి పంపించుటకు నిర్దేశించినది.

నిమ్మలకట్టపై సంగ్రహము:— వ్యాపకసాటిలోని సై సంగ్రహమువారి పాఠశాలయందు 18 వ తేదీ ఆదివారము ఉదయము 8 గంటలకు స్వామి ప్రవృత్తముగారు, దీపావళి పండుగను గురించి ఉపన్యసించుదురు.

బ్రహ్మ సమాజము:— 97 వ అన్నా విక్రమ్ విధిలోని ఉపాసన మందిరములో శేష సాయంకాలము 6 గంటలకు స్వామి బ్రహ్మసంధముగారు ఉపాసనము గావించి, ప్రేమను గురించి ఆచమనలో బోధించుదురు.

పురుకోట మహారాజుగారు:— వీరు అయిదుమాస ముల క్రిందట, తన సోదరులగు, వి. ఆర్. వర్మ రాజుగారితో మాద ఇంగ్లాండు విదయాచేరి. సీడ్వరు మొన్న 9 వ తేదీని బొంబాయికి తిరిగివచ్చి గురువారమునాడు బోటుమెయిలుమీద తమ స్వస్థానమునకు వెళ్లిరి.

బొద్దాముమహమ్మదీయ హోస్టలు:— క్రిస్టియను, లా, మెడికలు కళాశాలలో చదువుకొనుచున్న మహమ్మదీయ విద్యార్థులకు బాల్బిటపుల్లో నొక హోస్టలు నిర్మింపబడును. దీని ఖర్చుల నిమిత్తము చెన్నై ఫురి దొరతనమువారు 22,700 రూపాయలను మంజూరుచేసిన్నారు.

చెన్నై ఫురిపోలీసు:— చెన్నై ఫురి సిటీపోలీసు డిపార్టు మెంటులో నీ క్రిందమున్న జరిగినవి:— సబ్ ఇన్స్పెక్టరు ఓ. రెయిగారు మైలాపురమునకు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు లోకేశుగారు (డి) పోలీసు స్టేషనుకు, వేపేరి జి. జివిజనుకు సంబంధించిన సబ్ ఇన్స్పెక్టరు బాక్సులుగారు, చింతాడిపేట 'ఎఫ్' జివిజను కును బదిలీ చేయుచుండి.

ముగ్గురు జైలుకాన్పు:— గుంటూరు జైలు నిమిత్తం ద తాలూకా కారుమంచిగ్రామములో విశ్వప్రవాహములకును చేసాధం పుల్లయ్యలమారె 15 సంవత్సరముల కయస్సుగల పిచ్చస్వభావ నామెకు మొదటికాన్పున ముగ్గురు మొగజైలు పుట్టిరి. సుఖప్రసూతి అయినది. ఇప్పటికి మూడు 18 రోజుల యైనది. వారుముగ్గురు మగ పిల్లలుగా నున్నారు. అని గోల్డ్ మాడి చంద్రశేఖరంగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఉత్తరసర్కారుల ఆర్థికసంగ్రహము:— ఈ సంగ్రహము వారు వారమువారము సమావేశముచుచున్నారు. అట్టిసమావేశము శేషసాయంకాలము 6 గంటలకు, మాంటూగోడ్డలోని డెఫ్ అండు కంపెనీయందు జరుగును. అంగ్లేయభాషయందును ఆం ద్రమునందున వక్రత్వమునకై వీరు రెండుభాషామామలు నేర్పాటుచేసిరి. ప్రెరెండుభాషలలోను మంచి వక్రత్వముతో మాట్లాడివారిలో నుత్తముల కీమచుమానము లిహ్యుడను. ఇందుకు రాదలినవారు తమ పేరులను మైలాపురములోని కార్యదర్శిగారికి 25 వ తేదీలోపు పంపుకొనవచ్చును. సంగతి సందర్భములు నిరీక్షింపబడిన తెలియగలవు.

విక్రయమున కున్నది.

రాంధో కొలంబియో హాండు (చేతి) వెన్న ఒకటి విక్రయమున కున్నది. చక్కగ పనిచేయుగలది. మున్నెది; బాగుగ ముద్రించును; కొనుగోలునెల 600 రూపాయలు; ఇప్పుడు విక్రయంప దలచియుండుధర 400 రూపాయలు. కొనుగోలు నెల ఆరుగవచ్చును.

డి ఇండియా కంపెనీ

మద్రాసు.

House Searches at Calcutta.

An M. A. Student Arrested.

CALCUTTA, October 16.

The Intelligence Branch of the C. I. D. to-day conducted a house search at 1 Raja's Lane, Muchipara. The search commenced in the forenoon and has just been finished. An M. A. student, name not mentioned, has been arrested. It is believed the search was in connection with the theft of the revolvers and cartridges from Messrs. R. B. Rodda.

Tea Sales.

CALCUTTA, October 16

Tea sales reopened here on the 20th. Fifteen-thousand chests have been offered. Since the suspension of sales ninety-seven thousand packages have been sold privately.

The Bengal Chamber of Commerce. CORRESPONDENCE WITH GOVERNMENT. Important Questions Discussed.

CALCUTTA, October 15.

In its monthly abstract of proceedings, the Bengal Chamber of Commerce gives a detailed resume of the situation arising out of the war and the correspondence with the Government regarding "Wartime". It writes "The Department of Commerce and Industry asked the committee towards the end of September to ascertain what rate the shippers would be prepared to pay for ralling cargoes from Calcutta to Bombay, the object being that they should pay no more on the whole transaction than they would have paid by continuous shipment from Calcutta. The Committee fully appreciated the endeavour of the Government to assist Calcutta, but they feared the proposal was not practicable. They explained to Government that shippers could not negotiate railway receipts as was done with bills of lading and that contracts for Calcutta shipment would not allow Bombay shipment. They pointed out too that immediate emergency was for September shipment.

The German Vessels

Regarding the three German vessels at Colombo, the Committee state they have all along pressed strongly that they should be sent to Calcutta to discharge their cargo here and that it would simplify matters if formalities which have to be carried through, in connection with the proof of claims to cargo on board could be carried out here. Difficulties arose but it did not appear to the committee that these were insurmountable, and it is a matter for regret that such a long delay has occurred in making the necessary arrangements for the release of these three vessels especially in view of the urgent demand for tonnage at the end of September and the beginning of October. It would have considerably eased the position if these steamers could have been returned to Calcutta in the first half of September when they might either have been made use of by Government instead of three of the vessels which had to be requisitioned for State purposes or handed over for the use of mercantile community. Apart from the loss of hire that these vessels might have earned had they been set free earlier for trading purposes, compulsory detention of them and their cargoes at Colombo for over two months has been the cause of serious inconvenience and loss to Calcutta consignees to shippers.

The Office of the Commerce Member.

The Committee have continued to urge the relaxation of the censorship rules regarding the telegraphic code. The Committee express great regret that the Government have not been able to accede to the proposal that the office of an important department like that of Commerce and Industry should be located in a place where it would be more in touch with Commercial interests than is possible when heads of the department are at Delhi and the office in Simla. Since the outbreak of the European War, there have been many most important questions under discussion between the Government of India and the Mercantile community. Numerous points for example have arisen in connection with the impressment of vessels by Government for State purposes. The position of consignees of British and central cargo on the enemy's vessels detained in Indian ports, hiring out of these enemy vessels for trading purposes etc. and discussion of these would have been greatly facilitated and decisions might have been arrived at with much less delay had Government been more easily in touch with the interests involved.

BURMA.

War News in Burma.

Circulate Through Headmen.

RANGOON, October 16.

In view of the mischievous and false reports issued in bazars, which the jungle Burmans from their credulous nature are only too ready to give credence local papers are urging upon Government the desirability of publishing from time to time the news of the progress of war which could be circulated through the Headmen in various Districts and also posted at the Headquarters.

A German Factory Raided.

LONDON, October 17.—(5-15 P.M.)

Owing to the discovery in France and elsewhere of concrete beds in factories apparently prepared for big guns, the German factory at Willesden has been raided where concrete floors exist and numerous Germans have been temporarily detained.

Further Details.

LONDON, October 17.—(6-30 P. M.)

The "Hawke" was torpedoed yesterday and sank in five minutes. The survivors escaped in overcrowded boats but it was impossible to save those floating in corkjackets and on rafts. The submarines' periscope disappeared immediately after explosion.

(8-55 P. M.)

One officer and twenty more men from the "Hawke" have been saved from a raft.

Late Italian Foreign

Minister Dead.

LONDON, October 17.

ROME.—The Marquis Di San Giuliano who recently resigned the portfolio of Foreign Affairs is dead.

The Viceroy's Party.

SIMLA, October 17.

The party accompanying the Viceroy to Dehra Dun to-day comprises Hon. A. and Hon. D. Hardinge, Miss Ostell, Lt-Col. Maxwell, Sir James Roberts, Mr. Metcalfe and Captain Molineux.

Death of Sir A. Ker's Son.

Sir Arthur Ker of Simla has received the following telegram from the War Office about his only son: "Deeply regret to inform you that Captain A. M. Ker, of the Gordon Highlanders, was killed in action on 14th October Lord Kitchener expresses his deep sympathy."

Paris Bulletin.

LONDON, October 17.

A communique issued in Paris at eleven last night says that the battle on the left wing has continued with unabated vigour. We are holding our ground everywhere and gained ground at certain points. We have occupied notably Laventil the East of Estaires in the direction of Lille. Nothing noteworthy has occurred elsewhere except an unsuccessful German attack at Malinecourt Northwest of Verdun.

CASUALTIES.

KILLED.—Lieut J Fraser Corraughts
Died of Wounds.—Lieut Gubbl South Lanes

TELEGRAMS.

French War Fund.

Cochin-China Gives Million Francs.

LONDON, October 16.

SAIGON.—Subscriptions in Cochin-China to the National War Fund exceed one million Francs. This spontaneity of action of the Annamese is remarkable.

BELGIUM.

Belgian Refugees.

Arrive in London by Thousands.

LONDON, October 15.

Thousands of Belgian Refugees arrived in London yesterday exhausted and famished. Boats from Flushing to Tilbury, and Ostend to Folkestone are still running, each bringing 1500 passengers per voyage. Many came in trawlers.

Belgian Soldiers.

5,000 Wounded Arrive at Dover.

LONDON, October 15.

Five-thousand wounded Belgian soldiers arrived at Dover yesterday.

Leeward Islands have given four-thousands sterling to the War Fund.

Occupation of Bruges.

AMSTERDAM, October 16.

The Germans occupied Bruges on Wednesday.

Big Booty at Antwerp.

A German Statement.

LONDON, October 16.

The German Head-quarters states that between four and five thousand prisoners were captured at Antwerp. The Booty included five hundred guns, quantities of ammunition and stores, automobiles and locomotives, four million kilogrammes of cereals besides flour, coal, flax, and wool valued at half a million sterling. The Germans also secured much copper and silver, many cattle and an armoured train. There were no British or Belgian ships in the harbour, but thirty-seven German vessels, the engines of which had been destroyed.

RUSSIA.

No Change in Situation.

An Official Statement.

LONDON, October 15.—(7-0 A.M.)

PETROGRAD.—It is officially stated that there is no change in the battles in East Prussia and on the Vistula.

Austrians Defeated.

We defeated the Austrians south of Przemyśl and captured seven officers and five-hundred men with several quickfiring guns.

Fighting in East Prussia.

RUMOURED DEFEAT OF GERMANS.

LONDON, October 15.

Reports are current to the effect that the Russians have completely defeated the Germans north-west of Warsaw.

German Advance Guard Repulsed.

Fighting in Progress

LONDON, October 16.—(5 A. M.)

PETROGRAD.—The German advance guard arrived seven miles from Warsaw and was repulsed after several engagements. Fighting is in progress twenty to thirty miles west of the city. The inhabitants who fled have returned.

German Attacks Repulsed.

LONDON, October 16.

The Russians have repelled the German attacks at Ivangorod and Warsaw.

AUSTRIA.

FIRE AT TRIESTE ARSENAL.

Reported Destruction of Destroyers.

LONDON, October 15.

An unconfirmed report is published that workmen have caused a fire in the arsenal at Trieste destroying a dreadnought which was in the course of construction and damaging six destroyers.

TELEGRAMS.

Armoured Cruiser Destroyed.

Later telegrams from Venice give circumstantial accounts of the burning of an Austrian armoured cruiser at Trieste shipyard. The cruiser was due to be launched on Monday. The authorities, fearing to trust Italian workmen, engaged Slavs, five thousand of whom were at work. When scaffolding, it caught fire and soon the ship was ablaze and toppled over.

Suspected Incendiarism.

A writing in chalk was found saying "oppressed soon be free" and similar words. The military now occupy the dockyard.

Precautions at Pola.

Additional guards have been posted at Pola where there have been attempts at incendiarism.

GERMANY.

Typhus in German Lines.

LONDON, October 15.

It is reported in Paris that Typhus has appeared in the German Lines. French airmen have been ordered not to fly below six thousand feet in order to avoid infection.

Great German Move.

To The West.

LONDON, October 15.—(3-10 P.M.)

AMSTERDAM.—A great movement began to-day of the German troops from Antwerp in westerly direction.

Dutch War Credit.

Of 50 Million Florins.

THE HAGUE, October 16.

The first Chamber has passed a second war credit of fifty million florins.

JAPAN.

War in the Far East.

Japanese Activity.

LONDON, October 16.—(0-5 A.M.)

TOKIO.—It is officially stated that warships have destroyed a portion of Iltis and Kaiser forts and that aeroplanes simultaneously dropped bombs. The British lost one killed and two wounded. The Japanese had no casualties.

UNITED STATES.

The Cotton Situation.

Government Intervention Resented.

LONDON, October 16.

A message to the "Daily Telegraph" from New York says that the suggestion for Government intervention to relieve the cotton situation has raised such a storm of protest that it is not likely to be considered in Washington. On the other hand yesterday's plan is generally recognised as commercially sound.

A Serious Landslide.

LONDON, October 15.

PANAMA.—A serious Landslide has occurred at Culebra cut, and all traffic is interrupted.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

Donation by the Raja of Suket.

SIMLA, October 16.

The Raja of Suket has contributed thirty-thousand rupees towards the expenses of the war.

THE METROPOLITAN'S RETURN.

SIMLA, October 16.

The Metropolitan returns to India about the seventeenth proximo.

Labour for Assam.

A Bureau to Supervise Recruitment.

SIMLA, October 15.

The Government of India are addressing the Secretary of State regarding the legislation necessary, for the creation of a Bureau to supervise the recruitment of labour for Assam and other connected matters.

TELEGRAMS.

The Indian Medical Service.

Heavy Demand Upon it.

ALLAHABAD, October 16.

The "Pioneer" understands, that in view of heavy medical demands at present, the Local Governments have been warned that those Superintendents of Jails who belong to the Indian Medical Service will probably have to be surrendered.

BOMBAY

Mail Steamer Report.

BOMBAY, October 16.

The Mail steamer was signalled at Bombay at 6-45 this morning and the Mails left Bombay by the Postal Express train at 1-40 P. M.

Tarapore Found Guilty.

Removed for Two Years.

BOMBAY, October 16.

At the Bombay High Court, to-day, a Special Bench consisting of the Chief Justice, Sir Dinshaw Datar and Justice Hayward passed orders, directing that the name of Mr. Pestonji Cursetji Tarapore, a Barrister-at-Law, Bombay High Court, be removed from the list of Advocates of the High Court. Their Lordships further directed that at the end of two years Mr. Tarapore be at liberty to apply again for re-admission.

During the hearing of the petition the Advocate-General charged Mr. Tarapore as follows:—That Tarapore, during the year 1911, while holding the appointment of Dewan at Jawar, in his dual capacity as Chief Judge of that State, was guilty of gross misconduct in respect of a suit filed by Mr. Dadabhai, a Forest Contractor of Jawar, claiming a sum of Rs. 55,000 as damages from his father-in-law Jiwanji. In a trial of this suit it was stated that Tarapore coerced the Chief of Jawar and prevented him from giving his evidence in this case. Tarapore was also charged with having committed several other acts of irregularity in this case, and finally that he passed a decree for Rs. 61,000 in favour of Dadabhai, a sum in excess of the demand. Tarapore was also charged with offering a bribe of Rs. 2000 to Mr. James Macdonald, to induce him to influence Mr. Wales, Political Agent of Jawar to uphold his decree in Dadabhai's suit.

A Tea Shop-Keeper.

Charged with Administering Dhatura.

BOMBAY, October 17.

At the Mazagaon Police Court to-day, a tea shop-keeper Kaji Shaikh Abdulla of Mahim was charged with administering "dhatura" to one Nasimuddin and nine others with intent to commit an offence. The accused, it has been alleged, gave tea to about twenty Mahomedans including Nazimuddin after taking which they all became sick and Nazimuddin while under influence of that drug walked into the sea and was drowned on the 21st ultimo. The accused declined to make a statement and was committed to the Sessions.

The Karachi Market.

KARACHI, October 15.

Our market continues slack and there are no freight engagements to report this week. Home markets are apparently amply supplied with wheat for the time being while local prices are fairly steady without much offering.

PUNJAB.

A Remarkable Act.

LAHORE, October 16.

The "Civil and Military Gazette" publishes a translation of a letter of the Hindu Postman of the Lahore General Post Office who has offered Rs. 2 monthly from his pay to the Imperial Relief Fund till the Germans are defeated.

The Delhi Conspiracy Case.

Appeal Filed.

LAHORE, October 16.

Appeals against the sentence of death passed by Mr. Harrison, Additional Sessions Judge, Delhi, have been filed in the Punjab Chief Court in cases of Balmukund, Amir Chand and Abadh Behari accused in the Delhi conspiracy case. As the appeals were unaccompanied by copies of Lower Court's judgment, they have been returned to counsel for presentation when copies are available.

CALCUTTA.

The Madras Congress.

Mr. Bhupendra Nath Basu Elected.

CALCUTTA, October 17.

The "Bengalee" understands that Mr. Bhupendra Nath Basu has been elected President of the next session of the Indian National Congress, to be held in Madras.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

HON. APPOINTMENTS FOR INDIAN CHIEFS.

Arrival of Canadian Troops: Unprecedented Scenes.

THE EMDEN'S CONSORT SUNK; ANOTHER CAPTURED.

REPORTED RUSSIAN SUCCESS: AUSTRIAN CRUISER BURNT.

(REUTER'S AGENCY.)

The most notable advance of the Allies has been near Rheims where the Germans had most stubbornly held ground ever since the Aisne battle began. We are told the enemy has been driven back two kilometres i. e. about a mile. The allies are reported to have achieved other advantages also on the Aisne line. The progress at Lens and between Arras and Albert has been notable. The Germans have occupied Bruges and the booty they had at Antwerp seems rather a bit too huge. British naval craft has sunk "Emdens" satellites. A German submarine is said to have sunk a British cruiser in the North Sea. There is a rumour that the Russians have terribly defeated the German army about Warsaw. Austria's internal trouble seems to show active beginning. Slav workmen are believed to have burnt one of her new Cruisers that would otherwise have been launched next Monday. At Przysmal also Austria is reported to have suffered defeat. The Canadian Contingent has landed in England.

GREAT BRITAIN.

Indian Nobility and the War.

Honorary Appointments in the Army.

LONDON, October 15.—The following honorary appointments in the Army are gazetted:—

The Maharajah of Patiala to be Lieutenant-Colonel.

The Maharajah of Idar to be Major.

Rajkumar Hira Singh of Panna and the Maharajah of Jodhpur to be Lieutenants.

The following are honorary appointments to the army during service with the Expeditionary Force:—

Shah Mirza Bey of Hyderabad Lancers to be Captain.

Maharajah Kumar Hitendra Narayan of Cooh Bihar, Maharajah Kumar Narain Singh of Tikari, and Sirdar Jogendra Singh to be Lieutenants.

Regard for Indian Scruples.

Commissariat's Precautions.

LONDON, October 16.—(1-25 P.M.)

The Authorities are devoting great attention to the Indian Troops and the Commissariat is taking every precaution to meet the various observances and restrictions.

Capture of "Emden's" Companions.

Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 16.

The Secretary of state's cable to H.E. the Viceroy despatched at 9-5 P.M. yesterday:—(1) The Admiralty announce (a) H.M.S. "Yarmouth" has sunk "Markomannia" and captured "Pontporus" both previously with "Emden" and also captured sixty prisoners. (b) Official report from Rabaul of the capture of a small German sailing vessel "Comet" with complete wireless station on board.

The Canadian Regiments.

Land at Plymouth.

LONDON, October 16.

The Canadian regiments landed at Plymouth last night.

Arrival of Canadians.

Patriotic Demonstrations at Plymouth.

LONDON, October 15.—(1-25 P.M.)

Never has Plymouth witnessed such scenes as took place on the arrival of the Canadians. The Great familiar liners painted with navy grey, attracted the entire population who cheered throughout the day. Altogether it was an inspiring sight. Quays on the foreshore and hills were packed with spectators. First the Highlanders arrived and then a magnificent shipload of cavalry. Hitherto few have landed. The ships in the evening were ablaze with light. Music and merriment reigned, people and troops contributing to patriotic demonstrations.

Three Days Events.

Eye-Witness Describes.

AMSTERDAM.—(3-35 P.M.)—An eye-witness at the Headquarters says:—The events of October ninth to twelfth need little description. There has

been the usual sporadic shelling which has done little harm. The enemy on the night of the tenth made a fresh assault supported by the artillery against their favourite spot on our line. It proved a costly failure. Our guns were used with great effect. The eye-witness graphically describes the British lines, as all Zig-zag, sometimes east and west, sometimes north and south jutting like promontories into the enemy's territory. "The enemy's lavish expenditure of life has never succeeded in driving us back."

Need for Extended Field of Rifle Fire.

Opinion of an Eye-Witness.

LONDON, October 16.

The Press Bureau states that an eye-witness says that a point which might have caused astonishment to visitors to our entrenchments is the evident indifference displayed to the provision for extended field of the frontal rifle-fire. It is still desirable if it can be obtained without the usually accompanying draw back of direct fire of the hostile artillery, but experience has shown that a short field of fire is sufficient to back the enemy's infantry assaults and by placing trenches on the reverse slope of the hill or behind the cres.

Deadly Nature of German Frontal Fire.

It is often impossible to gain shelter from the frontal fire of German guns. The extent to which cross fire of all kinds is employed is remarkable. Many localities and areas along the Aisne were not swept directly from works on their front, but were rendered untenable by rifle fire from neighbouring features or guns out of sight. Indeed, it is difficult for troops to discover whence they are being fired at. There is a perpetual triangular duel in wooded country in spite of aeroplanes and balloons. Smokeless powder has made localisation and identification of targets supremely difficult.

Christmas Gifts for the Army and Navy.

A Fund Opened by Princess Mary.

LONDON, October 16.

Princess Mary has opened a Fund to provide Christmas gifts for every soldier and sailor. Princess Mary suggests that gifts should take the form of embossed boxes containing tobacco, cigarettes and pipes, while Indian soldiers should get boxes of sweets.

Naval Operations.

ENEMY'S WARSHIPS IN THE NORTH SEA.

Rewards for Information About Them.

LONDON, October 16:

The Admiralty has offered fishing boats rewards up to a thousand pounds for information leading to the capture or destruction of the enemy's warships in the North Sea, also rewards up to two hundred sterling for information leading to the sighting and chasing of warships even though the vessel be not destroyed.

H. M. Cruiser "Hawke" Sunk.

LONDON, October 16.—(12-15 P.M.)

H. M. Cruiser "Hawke" has been sunk by a submarine in the North Sea. It is stated that about fifty out of a crew of four-hundred were saved.

TELEGRAMS.

Admiralty's Confirmation.

LONDON, October 15.—(12-35 P.M.)

The Admiralty announces that the Cruiser "Theseus" was attacked by a submarine in the North Sea yesterday but was missed. The "Hawke" was attacked at the same time and sunk.

"Hawke's" Men Landed at Aberdeen.

LONDON, October 16.—(12-40 P.M.)

A Trawler has landed at Aberdeen three of the "Hawke's" Petty Officers and forty-nine men.

The Health of Armies.

A Sanitary Committee Appointed.

LONDON, October 15.

The Press Bureau says that the Medical Director General reports that the health of the armies at home and abroad is highly satisfactory. To ensure the maintenance of health, Earl Kitchener has established a Sanitary Committee at the War Office and sent the Director-General to the seat of war to inspect thoroughly the medical arrangements.

The Bank of England.

Crowded with Refugees for Exchange.

LONDON, October 15.

Strange scenes are witnessed daily at the Bank of England, which is crowded with refugees changing money. A coffee bar has been installed inside.

The "Comet,"

Captured near Rabaul.

LONDON, October 16.

The Commonwealth Government announces that a German vessel the "Comet" has been captured near Rabaul with a complete wireless station.

British Casualties.

LONDON, October 15.

The following officers have been killed:—Lieut. Blackall Simonds South Wales Borderers, Capt. A. Heime, Loyal North Lancs.

FRANCE.

A Paris Bulletin.

LONDON, October 16.—(4-0 P.M.)

PARIS.—A communique says that yesterday's progress is confirmed. Action of the allies now extends from Ypres to the Sea.

French Communique.

German Trenches Taken.

PARIS, October.—(4-25 P.M.)

A Communique says that the Germans from Antwerp have arrived in Bruges and Thiel district. The enemy on our left evacuated the left Bank of the river Lys. The situation between La Bassée and the canal of Lys is stationary. Our progress at Lens and between Arras and Albert is notable. There is no change from Somme to Oise. The enemy is cannonading without pushing the infantry attack. We have advanced between Oise and Meuse, towards Craonne and the north of Prunay. We have taken many German trenches near Beine. Our troops after repelling on the night of the thirteenth, attacks southeast of Verdun progressed on the fourteenth south of Verdun Metz Road. The enemy's partial offensive at Ban De Sapt near Saint Die has been definitely arrested.

Fighting in France.

ALLIES' CONTINUED SUCCESS.

Progress All Round.

PARIS, October 16.

An official statement issued at eleven, last night, says that there have been further gains to-day at several points, namely, on the left wing, north of the river Lys, where we have taken Estaires and also in the centre north and east of Rheims, where we advanced about two kilometres, also in the heights of the Meuse in the Woivre to the south of St. Mihiel and near Marcheville.

Progress of Allies.

Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 16.

A cable despatched at 3-40 P.M. yesterday to the Viceroy says:—The following has been issued by the Press Bureau:—The British troops have been engaged with the enemy towards the left of the Allies' line with the result that the enemy has been pressed back slightly on their flank. The nature of the country in which the fighting has been conducted, it being a moving centre makes rapid progress difficult.

అసామాన్య మేధాశక్తి

చిత్త విశిష్టత.

సామాన్యముగ నందఱు నూత్నముగ్ధుని మించిన ధీశక్తి నే అసామాన్య మేధాశక్తి (జీయసు) యందురు. ఏదోయొక గొప్పపని యొకనిచేత చేయవలచినపుడు భగవంతుడు వానికొ విషయమునందు కొంత పిచ్చినమ్మకము కలిగించును. సుప్రసిద్ధులగు ప్రాచీన మేధావులలో నొకడగు సాత్రజిత్తును గ్రీకుజేశపు తత్వజ్ఞుని చరిత్రను గమనింతుము. అతడు విగ్రహములను చెక్కుటయంద సమముడు. అత్యుత్తమ వైర్య కాలియగు మహావీరుడు. నీతిశాస్త్రనిర్మాతయగు మహా తత్వజ్ఞుడు. ఇతడు సరంతరము నొకకంతర్ధ్యానమును వినుచుండెను. ఆ ధ్వని దైవవాద్యని యను శక్తివిశిష్టముతో నతదత్వంత విధేయుడై యాకంతర్ధ్యానమునుండి వినునట్లాచరించుచుండెను. అతనికి యావనమంతురించినది మొదలు ప్రాణావసానసమయము వరకునుగూడ నతడు సర్వవిషయముల నాధ్యానమునే గురిగా నుంచుకొని ప్రవర్తించెను. అతని భావనలకుగాని అంత రాత్మకుగాని మాటలాడు సమర్థత కలిగియుండెనని తలంపబోడుడు. ఒకదయ్యమోడేతయో స్పష్టముగ నతనితో మాటలాడుచుండును. ఆ మాట అతనికి మాత్రమే వినుబడుచుండును. దానినే వైదేఖులు శ్రవణభ్రమయందురు అనుశీరవాని కూడ దనిన పని నతనిచేత చేయింప నెవ్వరికిని తరముగాదు. అప్పుడప్పుడతనికి తన్మయావస్థ కలుగుచుండును. పోటీడో ముట్టడిలో నొకనాడతనికట్టి పొరవత్తముకలిగియతడు యుద్ధభూమిలో నొకపగలు నొకరాత్రియుగూడ నటులనేయుండెను. మైనిట అదిచూచి యచ్చెరువంది యటనిని సురక్షించుట కతనియట్టును విడిసియుండిరి. మరునాడు మూర్ఖుడయ్యెనుగు సరికతనికి స్మారకమువచ్చినది. అప్పుడతడు ప్రాగ్ధౌరభరభాగమునలంకరించుచున్న యరుకి కిరణ సహస్రభావిభాసియగు భాస్వంతునకు నమస్కరించి నిజనిదించునకు మందచందగమనంబున మానముతోచక్కబోయెను. సోకెట్టియొక్క యుద్ధకాలమువల ననేయతనిశిష్యుడగు క్షన్దోషప్రాణములుదక్కినవి. అతడుపిచ్చివాడను నభిప్రాయముతని సమకాలినుల కెవ్వరికినిగూడలేదు. అతని కలివిశేషమును శక్తివంతమునగు మేధాశక్తి గలిగియుండుటచే నతని దృష్టిగోచరులగు వారందరునుగూడ నతనిచే వశీకృతులగుచుండిరి.

ఇంకొకని విషయమాలోచింతుము. ప్రపంచముననున్న జనసంఖ్యలో 85 భాగమిప్పుడే మతమునవలంబించియున్నారో యట్టి మతకర్త చిన్న నాటమండియు మూర్ఖునిగా నుండెను. మూర్ఖులలోగల గలవారికి కొన్నిసార్లు మూర్ఖకలుగగానే వారు ధీబుద్ధిలేనివారుగాన్పించుదురు. మూర్ఖవచ్చిన తరువాత నట్టివారు స్మారకము తెలియని గాథనుగు పిచ్చితనము గలిగి కొన్ని గంటలుమొదలు కొన్నిరోజులు వరకును గూడ నుండురు. మూర్ఖవచ్చుట తగ్గి పిచ్చితనము తరుచుగ వారికి కలుగుచుండును. ఈరోగముగలవారి యందు నీతిసర్వములు తక్కువగాను మతాసక్తి తీవ్రముగాను కనబడుచుండుట ప్రత్యేక లక్షణముగనున్నది. ఈతరవియాదేశపు మతకర్త గ్రేవియలను దివ్యపురుషుని సందర్శించెను. ఆదివ్యపురుషుడతనితో మాటలాడియుండెను. కొరావలోనున్న ప్రతివాక్యమునుగూడ వాదివ్య పురుషుడు తనకు బోధించినదేయని యామతకర్తకు సంపూర్ణ విశ్వాసముగలదు. ఊర్ధ్వలోక సౌఖ్యములనుగురించి గూడనట్టివ్యక్త్యులైకమే యతనికి బోధించియుండెను. శ్రవణక్షేత్రభ్రమలవలన నతడు బాధింపబడుచుండెను. అతనినిగాఢముగ నావరించియున్న మతావేశమును మేఘావరణమున నతని మనశ్చాంచల్యముగోచరముకాకుండెను. ప్రాచీనముగు యూదమతమున లీనముగు క్రైస్తవమతము విగ్రహారాధన ప్రాధాన్యములగు బహుప్రాచీనా సత్యమతములునుగూడ మహమ్మదీయ మతోన్పత్తి కారణములయ్యుండెను.

జానాతన ప్రిస్తుకారణవాదమునకు సన్నిహితకాల వర్తియని నేననగలను అతడు విద్యావ్యాసంగము గలవాడు. అతడు వ్రాసిన గీతమని “ప్రయాణము” లను గ్రంథమువలన నతడు సుప్రసిద్ధుడు కాగలిగెను. అతడు బధిరత్వమువలన 50 ఏండ్లు శ్రమపడెను. తత్కారణముననే యతని కంతరంగమునగూడ శ్రమకలిగినది. కొంతకాలము పిచ్చియుత్సాహము కొంతకాలము కేవల నిరుత్సాహము ఒకప్పుడు కోరితీవ్రత ఒకప్పుడు మందమతియునుగూడకలుగుచుండెనురానురావంకర నడకయు సంధ్యయునుగూడ ప్రాప్తించి చివరక మూగవాడై పోయెను. హాస్యరస పోషకుడగు నీమహాకవికి బ్రహ్మ

సృష్టిమముగ రోగము కలిగి చిరకుమతినహీను నొనర్చినది. తక్కువెట్టుటలో కెయినానాద్యు పద్ధతిని కనికెట్టికనవిన గణితశాస్త్రజేత్రప్రజ్ఞను గణితశాస్త్రజ్ఞులందరు నెవంగుదురు. ఈమహామేధాసంపన్నుడు తన కిష్టపటినిములను పిచ్చివారల నిలయమున గడపియుండెను. గణితశాస్త్రములో నగు మాన ద్రజ్ఞయు శక్తిధికముగు కాక్యపరిజ్ఞానమునగూడ గలిగి పరివర్తనములు దొరతనమువారి కొలువుకొలిచి సంఘమునందు విశేష గౌరవమున కితడు పాత్రువయ్యుండెను. అతని నొక్కసారి చూచినవారికిగూడ నతని యుదారస్వభావము హృద్గోచరమగుచునే యుండెను. అట్టివాడు మతిస్థిమనకును పిచ్చితనమునకును మధ్యనూగలాడుచున్నాడని యెవరైన ననుకొందురా? బాధాకరముగు పరిహాసము. దాంభిక ప్రవర్తనము రాగ తీవ్రతమున్నగు గుణముల కతడు లొంగిపోవుటచే నతనివలన లోకులకు బాధకలుగకుండుట కతనిని 15 సంవత్సరములు నిబంధమున నుంచవలసినవచ్చినది. అప్పుడత మేధావత్తుణములను మొదటకనుబరచి తరువాత కొరపిచ్చితనమునబడి, రాను రాను గాడోన్నాదమునకు వక్రుడై యచిరకాలముననే యతడు మృతి నొందెను. అతనికిగల అద్భుతమేధాశక్తివలననే పిచ్చితనము కలిగినో పిచ్చితనముకలననే మేధాశక్తి కలిగినో మానసిక శాస్త్రజ్ఞులు నిర్ణయింపవలసియున్నది. అంటి నెట్టివ

హిందూదేశపు సేన

రాజపుత్రులు, సిక్కులు, గూర్ఖలు.

యుద్ధము చేయుటలో రాజపుత్రులు, సిక్కులు, గూర్ఖలు, వీరికిగల గణాంతిశయములను గుఱించి డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రికలో వైశ్వికతో వ్రాయబడి యున్నది. వైముగ్గునగు గురించి వ్రాయబడియున్నదే గాని, యందు మహమ్మదీయులనుగురించి యెట్టి ప్రస్తావనగాని చేసియుండలేదు. మహమ్మదీయుల గుణ సామర్థ్యాంతిశయములు వారి వారి యునికెట్లుల ననుసరించి యుండును. మనదేశపు పాలి మేరయందు వసించు ఆఫ్ఘన్లు, అఫ్ఘీలు, మసూదులు, మోహండులు, వజీరీలు, బూనర్వాలు, డెలూచీలు, మున్నగువారు సేన యందు ముఖ్యులగుచున్నారు. వీరు యుద్ధమున యున్నతా దర్శముగ భావించి పోట్లాడువాడు. వెనుకకు మరలివచ్చుట కన్నను, యుద్ధరంగమునందు మరణించుటకు సర్వసిద్ధముగ నుండువారు. కానీ, అటుల జచ్చులోల వయిరల సేనలలో తా మెందరిని చంపగలుగుగరో అందరిని చంపునట్టి స్వభావము గలవారు. గాజీలు లేను ప్రాణములనుగూడ సరకు నేయక శత్రువులవై పురికి రనగా విని, మూఢభక్తితోగూడిన వెట్టి సాహసముని గాజీ లనుకొందురు పరిహాసించుదురుగాని, వారి సాహసమును చూచినవారు యుద్ధవీరుల కుండవలసిన సాహస గుణమే వీరియందు గలదని శ్లాఘించక మానరు. మన రాజధాని లోను మహమ్మదీయులున్నారని, వీరియందు నాగరిక మెక్కువగను, సాహసము తక్కువగను కనబడును. ఉత్తర దేశము లందుండువారట్టివారుగారు. వారికిసాహసమెక్కువ. యుద్ధ వీరులుగ నుండుటకు వారెంతయు నర్హులైయున్నారు. పంజాబు పటాలములలో వారే యెక్కువ మంది గలరు. వారు దృఢ గ్రాతులు. వారికిసాహస మధికముగగలదు, సంగ్రామానురక్తి యశ్యధికము. ఏ యుద్ధమునందుగాని వీరి పరాక్రమ మెక్కువగ నుపయోగము కాగలదు. వీరు వడసియుండు పారితోషికములె యిందులకు ప్రత్యక్ష నిదర్శనములు.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫు యీ తీరున వ్రాయుచున్నది. ప్రాస్తు దేశపు పాలిమేరవద్ద యుద్ధము చేయుటకు వెళ్లుచుండు సేన ఈజిప్టు సంగ్రామము తొలుదొలత పంపబడిన సేనయే యయినను, లేదా, ఆ సేనలో నొకభాగమేయయినను, కావచ్చునను మాహ నిజమైనయెడల, ఆ సేనలో రాజపుత్రులుండ వలయును, సిక్కులు, గూర్ఖలు గూడ నుండురు.

రాజపుత్రులు : ఇండియన్లులో నాల్గముఖ్య తెగలవారుగలరు. త్మత్రియులు చెండవతెగవారు రాజపుత్రు లీత్మత్రియుల ప్రతి నిధులే. తొలుదొలత నీత్మత్రియుల మొదటితెగవారు. కాలక్రమమున తమకన్న నెక్కువయధికత్వతన గడించిన బ్రాహ్మణులయందు వీరికి క్రోధము కలిగెను. బ్రాహ్మణులు క్రమక్రమముగ పరిపాలనాధికారములనుస్వతంత్రము చేసికొనిరి; తాము పాలకవంశమున దేనిగాని తమలో స్థాపించుకొనకున్నను, రాజులపేరుపెట్టి యానెనముతో తమయధికారములను చెల్లించుకొనుటతో తృప్తికలిగియుండిరి. భారతీయ పరాక్రమముయొక్క చరిత్రయే రాజపుత్రప్రాసముయొక్క చారిత్రము. అలనాడు చిత్తూరు మట్టపేయడపుడు దానిరక్షణకై పోరాడిన రాజపుత్రుల శౌర్యము లేని రాజపుత్రు

డొక్కడు గూడ నిప్పుటి నేనల లో లేడు. వెనుక ఇదార్ మహారాజుగారును, బోహూరు కి బంటు గారును, ఆంగ్లేయులకు నంతాగ్రాడును అగు సర్ ప్రతాపసింగు గారు ఆర్యము రాజపుత్రులనట, యీ గొప్పపదయోత్ర లోనుండిన రాజపుత్రులను గౌరవ విశేషమును ఆంగ్లేయులకు వెల్లడిచేయుచున్నది. శత్రువునకు లోబడుటకుపూర్వమే ప్రాణత్యాగము చేసికొనుట రాజపుత్రుల స్వభావమని చెప్పబడుచున్నది. ఉదయపురు మహారాజుగారు మొదలు త్మత్రియ జాలిలోచేరిన (యుద్ధరంగమునందలి) సామాన్య సేనకుని పర్యంత మెల్లరును గౌరవమునంద దెక్కువ దృష్టిగలవారు. మానము పోయినవెనుక శ్రీజన్మ మెఠోహానమో, రణరంగమునందోడి పోయినపిమ్మట పురుషుని జన్మము సంకీర్తనమైనదని వారి యభిప్రాయము. రాజపుత్రులు యుద్ధముచేయుటయే ముఖ్య వృత్తిగ గలవారు. వీరిపూర్వచారిత్రిము, పూర్వార్హత్యముదొడ్డవి. నేటికిని వారి శౌర్యపరాక్రమములు శాసనీయములు. పర్యవసాన మనకూలముగ నుండునటుల తోచినను తోచకున్నను యుద్ధము ప్రారంభమైనపుడు వారందరు నించుకేనియు తామ సములేక తమంతటతామే రణరంగమునకు వెళుదురు.

సిక్కులు :— వీరు పంజాబుదేశమునండి రప్పింపబడిన యోధులు. అమృతసరోవరము వారి ముఖ్యస్థానము. సంగ్రామము వీరికి ముఖ్యమగు వృత్తి. ప్రాధాన్యము నొకదెబ్బ శ్రేష్ఠతరమునట వీరి విశ్వాసము. ఐనను, అమృతసరోవరము నందలి ముఖ్య (స్వర్ణ) దేవాలయమునందు మశ్నగంధమును పఠించుచు ప్రార్థించుపద్ధతి రోజును ఆలంబింపబడుచున్నది. భారతీయ సేనలలో ముఖ్యులగువారిలో నీతెగవారొక్కరు కరాచీమొదలు హంగ్ కాంగుదనుక పోలీసువారుగూడ కొందరు సిక్కులుగలరు. సిక్కులెల్లప్పుడును రాజధిక్షిగలిగింపచుండురు. రాజపుత్రులవలె వీరును మరణమును లక్ష్యవైరు; వారికన్నను వీరికి నిర్భయస్వభావ మెక్కువ. ఆంగ్లసామ్రాజ్యముపట్ల సిక్కులకు గల రాజభక్తియు, దెట్టిలోపమును గలుగజాలదు. ఇట్టియూహను, 1857 వ సంవత్సరమున అరగా, ఆంగ్లేయులు సిక్కులను జయించిన పిమ్మట కొలదికాలముననే ఇండియాలో జరిగిన మహావిప్లవమునందు వారు పూనికమై నాంగ్లేయులతో గూడి పనిచేసియుండుటయే గొప్పఆధారము వారు యుద్ధముచేయుటకే జీవించు చున్నారు; ఆంగ్లేయసామ్రాజ్యమునకు సహాయపడు సమయము తమకు సంఘటిల్లవలయునని యనవరతము ప్రార్థించుచుండువారు. వారి కిప్పుడు సమయము దొరకినది; దానిని వృథావోసనీక వారు నన్నిని యోగపఱచుకొందురు.

గూర్ఖలు :— వీరు మహాశూరులు. యుద్ధమునందు వీరులు. వీరికి చాల భయపడవలసియున్నది. పగటిపూట వీరు నేరుగ బాణములువేసి చిటాల్లలవలె కడుశ్రమముగ దాగుదురు. రాత్రివేళలలో ననేకులను జంపి చాలనవ్వును కలుగజేయగలరు. కుక్రయనునది వారికి ముఖ్యమైన ఆయుధము. వీరు చావునకించుకేనియు జడియరు. వీరు నేపాళమునండి రప్పింపబడినవారు. ఇప్పుడు భారతీయసేనలో నీ తెగవారింపమించు 20 వేలమంది గలరు. యుద్ధమున తోడ్పడుటకు యుక్తవృత్తలైన వారిలో నేపాళ మహారాజుగారు మొట్టమొదటవారు. అనంతరమున్నయెడల వై యట్టి గూర్ఖాయుద్ధ వీరులను మఱి నలువదివేలమందిని యీ మహారాజుగారు పంపగలరు. ఇప్పుడు యూరోపునకు వెళ్లిన వైస్ర్యమునందు రాజపుత్రులు కొందరే యున్నయెడల మత విషయికముగు టెంగయె యందులకు కారణమని యూహింపబడుచున్నది.

జానా ద్వీపము.*

(వైదిభొట్ల లక్ష్మీనరసింహముగారు.)

రాతుకన్యక :— ఈమెపేరు “జయకన్యక”ని రాణి. కాని, సామాన్యముగా నీమెను “రాతుకన్యక” యనెదరు. ఈమె హయవర్ధనమహారాజుయొక్కతల్లి ఈమె మోహోపహితరాష్ట్రమును 1828సం॥రం మొదలు 1858 సం॥వరకు పాలించెను. ఈమె వెండిచేసికొన నొల్లక చాలకాలము యోగినిగానుండి తుదకొక అశ్వగత్తుకునికేవళకర్తరి యగుటచేత నీమెయందు జనలు అనూయాగ్రస్తలేరి. అందువలన నీమె యొకకొలను లోపడి ఆత్మహత్యక గావించుకొనెనట! ఈమె పగలోకగతురా లగునప్పటికి యీమెకుమారుడగు హయవర్ధనమహారాజు బాల్యదశలో నుండెను.

*చెండవవ్యాసము నెచ్చెంబరు 18 వ తేది సంచికలో ముద్రింపబడినది.

ఆక్రమణము:- ఇతడు హయవర్ధనుని బాల్కన
శిలా మోజోపహిత రాష్ట్రమును 1850 సం॥ మొదలు
1859 సం॥ వరకు పరిపాలించెను.

ఉదయనరాజు:- ఇతడు 1850 సం॥ ప్రాంతమున
“సురాధిపతి” రాష్ట్రాధిపతి. ఇతడు తనరాష్ట్రములోని మోద
కర్తల జలసంధాలనమును గట్టించుటయేగాక, రాజకీయక
మరణించిన కొలనునొద్ద నుండిగా “పశురావ” రాష్ట్రములోని
చండకర్తల “చండియవపుత్రి” యను నాలయమును కూడ
గట్టించెను.

గజమాడ:- ఇతడు జయవిష్ణువర్ధని మహారాజుయొద్ద
1851 వ సం॥ ప్రాంతమును ప్రధాన మంత్రిగానుండి సింగ
సారి రాష్ట్రాధిపతి నోడించి సింగసారి రాష్ట్రమునుండి
“సుపీతంగు” అను రాష్ట్రమేర్పరచుకొని స్వతంత్ర
రాజయ్యెను.

అంకవిజయండు:- ఇతడు 1400 సం॥ ప్రాంత
మున మోజోపహిత రాష్ట్రపు ప్రభువు. ఈతనికాలములో
మోజోపహిత రాష్ట్ర మన్నివిధముల ధంధావ్యాదలయల
దుగుచుండెను. ఇతడునుగల పరాక్రమవంతుడై 27 రాజు
లను గెలిచి సుమిత్రదీప్తములో కొంతభాగమును భరణిదీప్త
ములో కొంతభాగమును తనరాష్ట్రమునకు గలుపుకొనెను.
ఇతనికొమార్తెను “రాణకరచామత్” అను మహమ్మదీయ
మతస్థుడు వివాహమాడెను.

పంపాహగిరియండు:- ఇతడు 1580 సం॥ము
ప్రాంతమున “శ్రీధర్” రాష్ట్రాధిపతిగ నుండెను. ఇతడు
తనరాజ్యమును తనవద్దకుమానుడగు “పంగేరం మా
యండు” అనువానికిని, తనరెండవ కుమారుడగు “పంగేరం
కర్తవిజయండు” అనువానికిని బంచిపెట్టి తనమూడవ
కొమారుడగు “పంగేరం నంకకర్త” యనువానికి భర
ణము నిప్పించెను. కాని రాజ్యమును పంచుకొన్న యిద్దరును
ముసల్మాన్లకు మవలించిరి. మార్తవిజయండు “సుల్తాన్
సైఫు” అని పేరుపెట్టుకొనెను; కర్తవిజయండు “సుల్తాన్
అసం” అని పేరుపెట్టుకొనెను. వీరుభయము తృణజయిని
మూలమున మూతరం రాష్ట్రముతో కలహించి చెరిసాలయం
దుంచుటచేరి. వీరు వినుదలచేయబడిన వెంటనే వలంబా
(డచ్చి) వారి కళమేరి.

తృణజయండు:- ఈతని కాలములో మార్తవిజయం
డు; కర్తవిజయండు కారాగృహప్రాప్తి నొందిరి.

ఈవైన సంగ్రహముగా నుదాహరింపబడిన కొన్ని
ప్రాచీన రాజనామములు గాక శాసనాదులవలన “నరపతి
రాజు, పూర్వప్రభు, పురూరపుండు, నూతనిజయండు, క్యాహిగుణ
ధర్మ మొదలగు రాజనామములు కానవచ్చుచున్నవి. కాని
వారిగుర్చి కాని, వారి కాలమునుగూర్చి కాని యేమియు
తెలియనందున విరళించలేదు. ఇకముందు చేయబడు ప్రయ
త్నములవలన నంతయుఁ దెలియగలదు.

ఈదీప్తపు ప్రభువులయొద్ద నందు ముఖ్యముగ మోజోప
హితరాజులయొద్ద గొప్పవైభవము లుండుటయేగాక బలిష్ఠ
మగు నాకాదేశముకూడ నుండెననియు, నీదీప్తవాసులు సము
ద్రమునొడ ప్రయాణము చేయబయందతినిపుణు లనియును
సాశ్వత్య చరిత్రకారులు వ్రాయుచున్నారు. ఈదీప్తవాసులు
హిందూదేశమున “క్లిగ్” అనగా, కలింగ అని పిలిచెదరు.
ఈదీప్తమునకును హిందూదేశమునకును శ్రీ. శ. 12 వ శతాబ్ద
మునకు రాకపోకలు కడుతరుచుగ జరుగుచుండెను. కాని, 11 వ
శతాబ్దమునంచి మహమ్మదీయులు హిందూదేశముపై దాడివె
దలి దేశమును దోచి నారంభించినందున తమయిండ్లను విడిచి
దూరప్రయాణములుచేయుటకు హిందువులును, ఈదీప్తమునం
చి హిందూదేశమునకుఁ బ్రయాణముచేయుటవలన దోషిడిగాం
డ్రగు నప్పటిమహమ్మదీయులచేతులలో చిక్కివలసినవచ్చునను
భీతిచేత నీదీప్తవాసులును, రాకపోకలు మానిరి! హిందూ
దేశము మహమ్మదీయుల స్వాధీనమైనపిదప క్రమముగా మహ
మ్మదీయులు మలయదేశముచేరి తద్వారా సుమిత్రదీప్త యవ
దీప్తములు చేరి 1478 సం॥ ములో మోజోపహితరాష్ట్రాధి
పతియగు “బ్రహ్మవిజయండు” రాజు నోడించి రాజ్యమును
స్వాధీనపరుచుకొని నిరంకుశాధికారముతో మతవ్యాపక చేయ
సాగిరి. కాని, 15 వ సం॥ ములో పోర్చుగీసు (బుడతకియ)
వారు ఈదీప్తమునకుఁ బ్రవేశించిరి. అయినను వారు రాజ్య
మును స్థాపించజాలకుండిరి. 1598 వ సం॥ములో వలంబా
(డచ్చి) వారు ప్రవేశించి వర్తక మారంభించి 1616 సం॥ ర
ప్రాంతమున నీదీప్తమును స్వాధీనపరచుకొని 1811 వ సం॥ము
నరకు పరిపాలించిరి. 1811 వ సం॥ములో డచ్చివారిని
తొలగించి అంగ్లేయునదీప్తమును స్వాధీనపరచుకొని 1816 వ

సం॥ మునరకు పరిపాలించిరి; కాని, 1814 సం॥ ఆగస్టునెల
18 వ తేదీన డచ్చివారికిని అంగ్లేయులకును జరిగిన “లండన్
సంధి” వలన నీదీప్తమును డచ్చివారికి మరల నీయబడి యిప్పటి
కిని వారిస్వాధీనములోనే యున్నది.

ఈ దీప్తమునకును ఆఫ్రికాభింధపు తూర్పుతీరమునకును
చిరకాలమునుంచి రాకపోకలు జరుగుచుండెననియు శ్రీ. శ.
1813 సం॥ములో “జాంబియా” దేశమునంచి యవదీప్తపు
ప్రభువాకడు “సీగ్” బానిసలఁ దెప్పించి చినాకేశపు శత్రు
వర్తియగు “చంతాంగు” గాకి నజరానా పంపెనని చినా
దేశపు చరిత్రకారులు వ్రాసివారు.

ఈ దీప్తముందిపుడు హిందువులసంఖ్య హెచ్చుగా
నున్నది. బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య శూద్రులును తదితరు
లును కలచార ధర్మములంతగా పాటించుటలేదు. ఇందుకు
కారణములు (1) మాత్రిభూమియగు హిందూదేశముతో నీ
దీప్తవాసులకు ఆరేకు వందల సంవత్సరములనుంచి యెట్టి
సంబంధము లేకుండుటయును (2) మహమ్మదీయుల తొంద
రలవలన కలచారాదులఁ బాటించుట కవకాశము లేకుండు
టయు నైయున్నది. అనగా కలచారాదులు బొత్తుగా శూన్య
మని యెంచరాదు.

మూడు 1000ల క్రిందటివరకు బ్రాహ్మణాధిపాదపు
లతిమలభముగ సముద్రయానము చేసి దీప్తములలో వైతము
రాజ్యముచేసిన డిండవలన స్పష్టమగుచున్నదికదా! సముద్ర
యాననిషేధ మపుడేమయ్యెను? అప్పటి కట్టినిషేధ మంతగా
పాటించబడలే దనవలయును; లేదా, అప్పటి కట్టి నిషేధము
లేదనవలెను. అప్పటి కట్టి నిషేధము పాటించబడనియెడల
నిపుడే పాటించబడవలెను? అపుడట్టి నిషేధమే తేనియెడల
నీ నిషేధ మెపుడెందుల కేర్పడినది? ఈ చివరప్రశ్న క్లుప్త
మెద్దియో కొంచెము యోచింతుము. మహమ్మదీయులు భరత
ఖండముపై దాడివెదలి, ఒకప్పుడు దేశమును దోచి కొల్లగొట్టి
యు, మతీయొకప్పుడు దేశమును యధర్గంగముగా మార్చియు
నల్లకల్లాలము చేయుతేటిని ప్రజలు సముద్రయానము చేసి విదేశ
శంబులకేగుట అపవిత్రదాయకంబని యెంచి అప్పటి హిందూ
ప్రభువులు సముద్రయానమును నిషేధించిరిని తోచుచున్నది.

మలయదీప్తములకును హిందూదేశమునకును గడచిన యెడ
నిమిదివందల సం॥ ములనుంచి రాకపోకలు లేకుండుటచేతనే
కదా యాదీప్తవాసులకు హిందూదేశమునకుఁ దెలియకున్నది;
మతీయ, మనకు యాదీప్తమునంగతి తెలియకుండుటకు నిదియే
కారణముకదా! ఇట్లు ఇంతకాలమునంచి మాత్రిభూమియగు
భరతఖండముతో సంబంధములేని యవదీప్తవాసులు భారత
యధ్యము (బ్రతయండు) కూడఁ దమదీప్తమునందే జరిగెనుటల
యెంచుచున్నారు!

ఆంధ్రసోదరులారా! మలయదీప్తములకుఁ బ్రభువునకు
వలసపోయినది మనపూర్వులేనని మనము స్మరించుకొనవలె
డును, వారిచైర్య స్మైర్యాదలను నాకాయాన నిపుణతయై
మనము తలంచుచున్న పుడును మనమనోవిధులెంత యుత్సాహ
పూరితులగునో యోచింపుడు. ఇట్లు హిందూరాజ్యలక్ష్మీ
యెన్ని దేశముల నక్కాలంబున వశపరచుకొనెనో మనము
యోచించుట మనవిధియై యున్నది. తక్కినదేశములగుర్చి
కూడ సంగ్రహముగనే వాళ్ళికోలది ముందు వ్రాయఁబూని
నాడెను. ప్రాచీనచరిత్ర వ్రాయఁటయే నాముఖ్యోద్దేశ్యమగుట
నాధునికచరిత్రను వ్రాయలేదు. చదువరులకు వినుగుకలంగకుండ
ప్రాచీనచరిత్రను సాధ్యమైనంత సంగ్రహముగనే వ్రాసి
నాను.

ఆస్త్రియాదేశపు స్థితి.

ఆస్త్రియా దొరతనమువారలెచురుకుగా నోట్లనచ్చుచేయుచు
చున్నారు.టంక సాలలోనాజెములకతయూరచేయుచున్నను
నీతి సంతాపకరముగనే యున్నది. కోట్లకొలదిగ జరుగుచున్న
బ్యాంకుల వ్యాపారము ధ్వంసమైనది. బ్యాంకులవారి కందు
వలననాగ్రహము కలిగియున్నది. పండితపంటలను, కోయటకైన
వీలులేకుండ నున్నది. శాంతనయములయందు వైతము వియ
న్నాలో నావారపదార్థములు దొరకుట కష్టము. ఇప్పుడచట
కతపు తటస్థించుటకు సిద్ధమగునన్నది. వైసికులకచ్చు రొట్టె
లలో చవకకము రొట్టెలు మాత్రమే ప్రస్తుతము
దొరుకుచున్నవి. అవియైనను విస్తారముగలేవు. పనులుపోయిన
వారికిని చీదవాండ్రకును ప్రాణానకటముగ ధరలుమిక్కిలి
వెరిగిపోయియున్నవి. దోచులకు ప్రజలు తమయాగ్రహము
నంతయును విదేశీయులవైసి చూపించుచున్నారు. ప్రజలు
గరియొకట నడిపిగలలో పట్టపులు ముక్కలక్రింద చీల్చి
చేయుచున్నారు. పెద్దయనల దుకాణములను దోచుకొను

చున్నారు. రక్షకభటు లీడుండగములను కన్నలార చూచు
చుండియు కలిపించుకొనకుండనున్నారు. రష్యాదేశపువార్తా
విలేఖకులిద్ద రాకనాడు తమగడలలో నుదయ భోజనము
చేయుచుండ తుపాకులు కాల్చి పోలీసువారు వారిని చంపి
వేసిరి. విదేశవార్తావిలేఖకులను 5 గురిని చెరసాలలోనందిరి.
పరానురాధాభారి తనతోగూడ తీసికొనిపోవ ప్రయత్నించిన
పరానుశ్రీల నెదుగురిని (పిల్లలను పెంచుపని చేయువారు)
వైషమలో నాపివేసిరి. ఆస్త్రియాలో నివాసమేర్పరుచుకొనిన
విదేశీయులనుగూడ వారి యిండ్లలో నుండ నీయక
ప్రత్యేకస్థలములకు కొనిపోయి యచ్చట కాపుదలలో
నుంచుచున్నారు. అనేకపట్టణములలో పోట్లాటలు జరిగినవి.

శ్రీ కల్వనల్లిగ్రంథనిలయమునభ. భద్రాచలము:- కడ
చిననెల 23 వ తేదీని శ్రీరామగుండ్లని యాలయ చిత్రకూట
ములో శ్రీ కల్వనల్లి గ్రంథనిలయముయొక్క ప్రథమవార్షిక
సభ జరుపబడినది. మా నెకందరిస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయు
లగు శ్రీయుత గాడేపల్లి. వెంకటేశ్వరులు బి.ఏ., ఎల్.టి.,
గారు అగ్రాసనాధిపత్యము స్వీకరించిరి. ప్రప్రథమమున గొట్టు
పుల్ల శ్రీనివాసాచార్యులుగారిచే దైవప్రార్థన జరుపబడినది.
తదుపరి నిలయకార్యదర్శి శతగోపం. రామనూజాచార్యులు
గారిచే సభకు రాజాలనివారలేఖలు, గత సంవత్సరచర్య చదువ
బడినది. తరువాత జవ్వాది పురుషోత్తంగారిచే లక్ష్మీనిగురించి,
శ్రీయుత శతగోపం. రామనూజాచార్యులుగారిచే దానమును
గురించి శ్రీయుత ఆ. రామకేవలయ్యరు సుబ్బనన్నయ్యరుగారిచే
విద్యాదానమునుగురించి, శ్రీయుత వేములు ముత్తేశ్వరశర్మ
గారిచే దేశభాషనుగురించి, శ్రీయుత గోపరాజు శ్రీరాజు
గారిచే “ఆంధ్రభాషా సాంకర్యమునుగురించి, శ్రీయుత కొ
త్తూరు వెంకటాస్త్రియగారిచే ఆంధ్రదేశ పూర్వోన్నతభీతిని
గురించి యువనస్సించుబడినది. పిమ్మట ఆచారీసభ యగ్రా
సనాధిపతిగారగు శ్రీయుత గాడేపల్లి. వెంకటేశ్వరులుగారు
తమ నిర్మలవాక్యోన్మము లేటపడ సభ్యులమనంబులు రంజి
లునట్లు ఉపన్యసించిరి. పిదప సభ్యులకు తాంబూలాదులతో
సభ ముగిసెను. ఇదివరలో పరిష్కరించినప్రకారము 28 వ
తేదీని అనాథులకందరికి అన్న దానముచేయబడినది. ఈ అన్న
దానవిషయమై మాకు సాయమొనర్చిన తూము లక్ష్మోరావు.
పంతులుగారికి వందనములర్పించుచుంటిమి. అని ఒకసభ్యుడు
వ్రాయుచున్నాడు.

ఆరెంపూడి అన్నవరంలోని అన్న సత్రము:- మాగ్రామ
ముననున్న “అన్న సత్రం” పూర్వము మహాన్న తిదశఁగుండుండి
ఆ సేతుపామవత్సర్వత ప్రాంతముదనుక గడుభ్యాతిశోందె.
ఇప్పుడన్ననో! గడపీసనీతియందుండి బాటసారులకు వాస
యోగ్యము గాకయండే రానురాను జమిందారులకు రాబ
డులు తక్కువై సత్రపునయములను దగ్గించిరి. ఇంతియేగాక
ప్రస్తుతమును 1 పరిపాలకులు పురుషులుగాక స్త్రీయైయుండు
టఁజేసి స్వయముగ దమ వ్యవహారములకు జక్కిపరుచుట
లేదు. ఇప్పుడైనను అట్టి భ్యాతిశోందిన సత్రమున కేవలము
భోజన సదుపాయములు లేకుండ జేయలేదు. నెల 1 కి
రు. 60-0-0 ల నొసంగుచున్నారట గాని ఆయ్యవి సరియైన
వినిపా గమునకు వచ్చుటలేదు. జేటికి సుమారు రెండునెలల
నుండి గుమాస్తాగారు కానరాదు. ఏగ్రామమో ఔషధసేవ
నిమిత్తం దయచేసిగట. సత్రమునందు జరిగి అభ్యాగతులకు
నన్న మొసగుట లేదట! బావాజీల మొర్ర నాలకించువారే
లేరట! ఇదిగాక నాల్గమాసములందండ సత్రము మరమ్మత్తుఁ
జేయించెదమని సత్రము యావత్తు వెకవ్వదీసివేసిరి. ఇంతదనుక
మరమ్మత్తులేదు. కల్పాక్షర గానరాడు. యాత్రికులు బాట
సారులు నివసించుటకు వీలులేదు. ఈమధ్య గురిసిన వ్వము
లచే గోడలుగూల సిద్ధపడినవి. అని ఒక గ్రామవాసి వ్రాయు
చున్నాడు.

భట్ల వెనుమర్రు శ్రీలసభ:- ఈనెల 6వతేది సాయం
కాలము బాలికాపాతశాల భవనమున శ్రీమతిలింగమనేనినాగ
భూభ మాంబగారి యాధ్యక్షత్వక్రింద నొకసభజరిగినది. గ్రామ
ములోని చాలమంది శ్రీలవిచ్చేసిరి. శ్రీమతివల్లూరు పల్లినర
సాంబగారు శ్రీవిద్యనుగూర్చియు, శ్రీమతిపద్మతేనీ అన్న
పూర్ణాంబగారు శ్రీధర్మములనుగూర్చియు, శ్రీమతి కోగంటి
రామరత్నాంబగారు బోధితమశాస్త్ర విధిషి. మణియగు
“భానా” యను నామెనుగూర్చియు, శ్రీమతి చలసాని
బూబమాంబగారు అతిబాల్యవివాహముల నష్టముగూర్చియు
నువ్వసించిరి. అనంతరము సభాధ్యక్షురాలు శ్రీధర్మముల
గూర్చి యుపన్యసించిరి. పిమ్మటగొట్టెపాటి నరసమ్మగారి
చేతను, శ్రీమతి నదరు నరసాంబగారిచేతను నొసంగబడిన
ఆరటిపండ్లు శర్మరాదులు ఆందరికిని పంచిపెట్టబడి సభ
ముగింపబడినది.

వృత్తాంతలేఖలు

నెల్లూరు వార్తలు.

[ఒక విలేఖరుని యొద్దనుండి]

కాలమానము.

నెల్లూరు ఆక్టోబరు 12:— నేటికి మానవదినములనుండి మంచినీళ్లు మురుగునీరును వీ. పగలు మేఘములు కమ్ము కొని ముసురుపట్టియున్నను రాత్రులు చక్కనివెన్నెలలు కాయుచున్నవి. స్నానము మొదలగు వ్యాధులొకను పూర్తిగా మొదలంటలేదు.

నాటుబండ్ల సమ్మె.

పుర పొకప్పుడు సంఘము వా రెప్పరించినట్లుముల కిచ్చ గింపక నాలుగు దినములనుండియు బండ్లవారిని సమ్మెగట్టి బండ్లువోలుటలేదు. స్వంతబండ్లుగలవారికి తప్ప మిగిలిన వారి కందరికి ఈవర్షములో నడచిపోవుటకు చాల కష్టముగా నున్నది.

సంగ్రామ సహాయధి.

శ్రీభానోదయ సమాజమువారు సంగ్రామధి సహాయ మునకై యొక “నాటకమాలిక”ను ప్రదర్శించిరి. శ్రీ దివాను బహదూరు ఆర్. రామచంద్రరావు సాహేబు జిల్లాకలెక్టరు గారు సహుంబముగా విచ్చేసిరి. నెల్లూరుజిల్లా జడ్జిగారగు హ్యూరీ దొరగారు ప్రవర్ణమునకు రాకున్నను పదిరూపాయల టిక్కెట్లను బుచ్చుకొనిరి. నాటిరేయి యెనుబదియారు రూపాయలమాత్రము టిక్కెట్లమాలమున వసూలయ్యెను. అందుఖర్చులు పోను నలుబది రూపాయలు సంగ్రామధికి నొసంగబడెను.

గూటాల వార్తలు.

[ఒక విలేఖరునియొద్దనుండి]

కాలమాన స్థితి.

గూటాల ఆక్టోబరు 10:— ఇదివరకు భారతద బ 80 వరకు అపరిమిత వర్షములు కరిగినవి. అది లగాయతు నేటి వరకు ఉష్ణద్రవమయిన యెండలు కాయుచున్నవి. సగుటున కాలమానము అవకూలముగానే యున్నది. చెరువులలోను కట్టలలోను కావలసినంత సమృద్ధిగా నీరుండియున్నది. వరి పొలములు బాగుగానేయున్నవి. ఆధిక వర్షములవలన మెరక సస్యములు నిమిత్తము విత్తనములచల్లుట దుష్టమని రయితులు చాల ధయపడిరిగాని యిరువది రోజులనుంచి అతి తీక్షణముగ కాయుచున్న యెండలవలన మెరక పొలములు బాగుగా నున్నవని జొన్న ఉలవ సెసర వగయిరా మెరక సస్యములు అమితానందముగా చలుకొనుచున్నారు.

వర్షకము.

ఈ సంవత్సరము వర్షములకు కలిగినవట్టుము వ్రాయ నలవికాదు. ధాన్యము బస్తా 1కి ఖర్చుల సయితము రు 6-0-0 చొ॥ గట్టినది. ఇచ్చడు చిల్లరగారు 1కి శ్రే. 17, 18 చొ॥ అమ్ముచున్నారు. బోటగా కొనేవారు కనపించరు. జల్లి సీను బస్తా రు 5-0-0 చొ॥ ధరఉన్నట్లు తెలియుచున్నది. పచ్చ జొన్నలు ఖర్చులు సహితము యప్పటికి పుట్టి రు 5కి రు 6కి చొ॥ గట్టినవి. ఇచ్చడు పుట్టి రు 45 చొ॥ అమ్ముచున్నారు. అముదాలు ఖర్చులు సహితం బస్తా రు 10-4-0 చొ॥ గట్టినవి. ఖరీదు తిరుణములో బస్తా 1కి రు 10-8-0 ధరవచ్చినదిగాని మామూలుగా అమ్ము తిరుణమొకను ముందు ఉన్నదనే ఆశతో అప్పట్లో అమ్మలేదు. ఇచ్చడు బస్తా రు 9-8-0 చొ॥ ధర ఉన్నది. మిగతావలముల మినుములు వెనలు కందులు వగయిరా అపరిమితములకు వికేసింది ధరలు వచ్చినవిగాని యీ సరకుల పంట తిక్కువగుటవలన నిలవచేసిన స్వల్పసరకుల నిది వరకే తక్కువ ధరలలో విక్రయించుకొనియున్నారు.

రాజభక్తి సఫలు.

శ్రీ బ్రీటీషు సామ్రాజ్య విజయమునుగురించియు ఆంగ్ల పరిపాలనా లాభములనుగురించియు మహారాజ శ్రీ శ్రీరాజా మా జవీందారీ వారి భవనమున మేనేజరువారగు గాడే పల్లి సుబ్బయ్యపంతులుగారివలన రెండు మీటింగులు జరుపబడెను. మేనేజరుగారు మామూలు హెచ్చార్లుగారును మాదిరాజు జానకి రామయ్యపంతులుగారును మృదు మధుర శైలిని నుపసగించిరి.

నరసాపురం వార్తలు.

[ఒక విలేఖరుని యొద్దనుండి]

కాలమానస్థితి.

నరసాపురం ఆక్టోబరు 11:— ఇచ్చటివర్షములు మరియెక్కు ఎండలు మెండుగా కాయుచున్నప్పటికి తేల్లవారకట్ల కొంచెము చలిగాలి ప్రారంభించి చలివేయుచున్నది.

నరసాపురం ప్రేమనరీసము మేజస్ట్రేటు

శ్రీకామరాజు నెలకటప్పయ్య పంతులుగారు ప్రేమనరీ సముమేజస్ట్రేటుగా వచ్చినదిమొదలు మా గ్రామమందు పొగరు పోతులు వక్కినచేసినవలె నుండిరి వెనుకటి ప్రతికయందు ప్రచురింపబడియున్నది. వీరు కేసులలో న్యాయముచేయుచు ముక్కుకునూటిగా పోవువారుగాని వీరువారు చెప్పెడి మాటలను విశేషముగాకారు. ఎంత చిక్కుకేసు అయినను త్వరితములో న్యాయమును కనుగొనువారిలో వీరొకరు. ప్రజలందరికిని బహుమంచివారని భావలిగాంచివారు.

తాలూకాబోరు మీటింగు.

ఈ నెల 12 వ తారీఖున నరసాపురం తాలూకాబోరు మీటింగుకు హాజరయిన శ్రీభీమవరం తిహాసీలుదారు జేమూరి సుందరలక్ష్మి నరిసిందో రావు పంతులుగారికి గుడివాడ డిప్యూటీ కలెక్టరు అయినట్లు తెల్లిగ్రాము వచ్చినది.

తాలూకా శరస్తాదారు.

నరసాపురం తాలూకా శరస్తాదారు శ్రీపాద మంగళగిరి కాశ్రిగారి సన్నెకమను రద్దుచేసినట్లు ఆదర్శ వచ్చినది. వీరికి మూడు మాసములు మెడికలు లీవు కాంక్షను అయినట్లు చెప్పచున్నారు.

నరసాపురం యునైటెడ్డు సర్వీసుకలెక్టరు

ఎత్తి వేయబడిన చలివేంద్ర మెట్టు యీ సర్వీసుకలెక్టరు రీడింగురూముగా ఇయ్యబడినది. ఈరోజుననే న్యాయమేధులతోను, వర్సిలతోను అలంకరించబడినది.

టయిలరు హైస్కూలు.

శ్రీ అంబరకా నాజయరామారావు పంతులుగారు మా గ్రామము టయిలరు హైస్కూలుకు హెడ్డుమాపురుగా వచ్చిన లగాయతు విద్యార్థులులేనిపోని బోక్యులను కలుగచేసి కొనక కడత్రప్పతో పాఠములను చదివి పరీక్షలయందు తప్పకుండ కృతార్థులగుచున్నందుకు, మాపురులకు జీతము హెచ్చించినందులకు మామూలు కమిటీవారికిని హెడ్డుమాపురుగారికిని మావందనములు సల్పుచున్నాము.

బజారుధరలు.

ఇచ్చట బజారునందు బ్రతికడుపుగాయక మయినది. చాలవచ్చా 0-5-0 తేక 0-6-0. అమ్మినది యిప్పుడు దప్పి 0-11-0 లకు అమ్ముచున్నారు. ఇంతధరలు అమ్మేనువారలను కనుగొనెనువారు లేరు.

తునివార్తలు

[ఒక విలేఖరునియొద్దనుండి]

కాలస్థితి.

తుని ఆక్టోబరు 7:— తేవులేవను వర్షములకురికి కరిగి, చాలచాలనిసింది మరలయూడకోజులనుండి యెప్పటియటుల నెండలుమెండుగానున్నవి. వరిచేలు మిక్కిలిచక్కగానున్నవి. ఇక నొకటిరెండు వర్షములున్న పూర్తిపంటలు పండునని రైతులు సంబరపడుచున్నారు.

తేలు మెంటును బంతియాట పండుములు.

శ్రీకనకరాజ మిహారయలు బంతియాటలు మరల నీ యేడు 1వతేదీని ప్రారంభమైనవి. ఈసంవత్సరము 20టీహాలు వచ్చినవి. నిన్న ఆవలసిన ఆరుటీములకు రానుటీములు హాజరు లేదు. అదిన టీములలో, వెడ్డాపురంమ్మాలటీము, రాజమండ్రి ఆర్డుకాలేజీటీము, ఫ్రెండ్సుయూనియను రాజమండ్రిటీము, యన్. వి. డ్రామెటిక్సు ములగపాకటీము జయముగాంచినవి. ఈరోజున యంగులెమ్మ, ఏ. రాజమండ్రిటీము, చిత్రాడ పెండుకల్లుటీము, అరండలపేట క్రెస్టియనుటీము నిరుటి సంవత్సరము కప్పగెల్లిన మార్పింగుస్తారు వైజాగటీము జయముగాంచినవి. మార్పింగుస్తారునకు ఎత్తెల్లిక్కు ములగపాక బాగుగ ఆడినవి. మాపణులెండులో మెడల నిలునటుల్రెప్పము ఆట ముగించువరకు సైయించిరి. ఇంక మూడురోజులియాటలు జరుగును. మాతునికి యాపాటి అచ్చప్రము గల్గుటయు నీనాల్గు దినములు కొంచెము సుండెగనుండుటయు మావెంకట్రావు గారియొక్క యపూర్వ చమత్కృతిగాని వేరుగాదు.

హైస్కూలు డిటేటింగు సానైటి.

కడచిననెల 29, 30 తేదీలను, ఈనెల 1 తేదీని మొదటి సర్కిల్ పాఠశాలా ప్రధాన పరీక్షకు లగు రావుబహదూరు ఏ. సి. ప్రభాకర్ పాఠశాల్యర్ బి. యె. యఫ్. యమ్. యం. గారు శ్రీతునిరాజావారి హైస్కూలును పరీక్షించిరి. అమ్మాలలోని డిటేటింగుసానైటి సాంవత్సరి కోల్పోవసందర్భమున శ్రీఅయ్యలవారిని సభాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనిరి. సభ సామంకాలము ప్రారంభమయ్యెను. కావ్యదప్ప గారు ముందుగ గడచిన సంవత్సరపు రిపోర్టుచదివిరి. పిమ్మట మల్లంపల్లి వీరభద్రరావు బి. యె. గారు దార్శముని చరితమున నాంగ్లేయభాషను ఉపన్యాసముగావించిరి. తదనంతరము సాంఘికలలో నిరువురుబాలురు “లేడిస్పీటిషన్”, “డిస్సర్వేషన్ ఆఫ్ నోర్స్టుపిగ్”, అనునపుస్తకములను రెండు కథాభాగములను

బదిల్పించిరి. తదుపర రావుబహదూరు శ్రీమత్కొండవూరి వీరేలింగంపతులువారిచే రచియింపబడిన హరిశ్చంద్రనాటకంబు: నిర్దేశసభయను ప్రధమాంకంబును, హూణికాలిదాన వీరుదా: కినుడగు మేన్సుపియర్ మహాకవి వి.చిత్రుడు “మర్చింటు ఆఫ్ వెనిసు” అను నాటకరాజంబున గ్రటనలో నీను” అనురంజమును సభాధ్యక్షులకును ఉభయభాషా వేదలగు ద్రవ్యలకును నాహ్లాద జనకంబుగ నీసాంఘికలచే బరర్పింపబడి వారిచే కొనియాడబడినది. అనంతరము సభాసామంతులగు శ్రీఅయ్యలవారు సమాజవ్యువుమధుర వాగ్ధోరణు లుప్పలిల్లి శ్రీతుని రాజావారి హైస్కూలు ప్రారంభదశయందు తాముదాని చిరస్థాపనకు పాటుపడి యుపకారము గావించిన వారగుటకు, వైకేవారసముందుగావించిన యీ హైస్కూల్ పాలికు, దశవత్సరప్రాయమైయుద్దుమచ్చుల వానిగాంచుచునుటకుజూచి మిగుల యానందించిరి. దానిస్థాపకులును, పోషకులునునగు శ్రీరాజనత్తవాయవేంకట సుబ్బద్రయ్యయ్య జగపతి బహద్దరు జవీందారీ తాలూకా కోఠాంకవై రావారికి గల విద్యాభిమానమును, పాఠశాలా పోషణమువారికిగల వితరణోద్యోగ శ్రద్ధాశలనుగూర్చియు మిక్కిలి కొనియాడిరి. ఈసందర్భమున సాతకాలయందలి వీరబాలుర కనేకవిధముల సహాయములు గావించుచున్న శ్రీవదలి బంగారమ్మగారి యాదాగ్రమునుగూడ మిగులకొనియాడిరి సాంఘికల నాటకాభివర్ధనంబుల మిక్కిలి యామోదించి తమ యత్నానందము నందించిరి.

జాబులు

I రాజమండ్రి డిప్యూటీ మేజర్

అయ్యా, ఈనెల 7 వతేదీ ప్రతికయంకాక బాటసారిరాజమండ్రి డిప్యూటీ మేజర్ గురించి నుద్రించినజాబు చదివితిని. అందు వాసిన సంగతులన్నియు, సర్వాబద్ధములు. అదినమున ధరోతి స్తీమయంగన్న బాటసారులలో నేనొకడను. అందు రాజ్ తాలూకా తహశీలుదారుగారు మొదలయిన ఉద్యోగియలు గూడనుండిరి. అదినమునగాలి వానవచ్చినట్లు అవ్యాసమునం చేయున్నది. అట్టిసమయమున స్తీమరుకు అపాశముగలుగకుండ లంగరువేయుట విధాయకము. కాన మున్నదిగిమిషముల హ్యంగ తము వియెత్తరము తట్టున లంగరువేరిరి. గాలివాన తగ్గిన పిమ్మట బయలుదే ఆరుగం లన్న గురు రాజమండ్రి సుగ్రామియ గాచేరి ప్రయాణికుల కేవిమననంబు తేరుండస్తీ నుగుండి దిండిరి. ఈసంగతి స్తీమరమీదనచ్చు అధికారు లెగియే యున్నారు. కనుక, డిప్యూటీ మేజర్ గారు తాలూకాబోర్డు వారును నీసంగతులకుడ మాడచేయున్నాము.

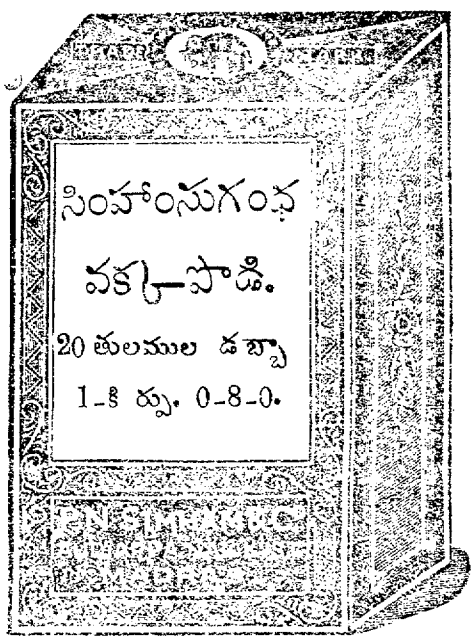
మరియొక బొబుసారి.

II

బాబ్ పేట వారి కష్టములు.

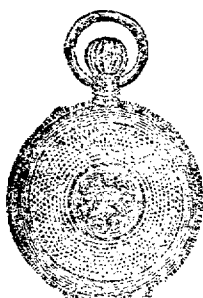
అయ్యా, అనంతపురము “బోక్ ఎక్స్ ప్రెస్” వ బాబ్ పేట యనిపేరు. ప్రాచీనగరము చాల యరుకుగ నుండుటచే య్యనిసి పలు వారీపేటను నిర్మించిరి. ఈ ప్రాంతము చాల రహ్యముగ నుండుటచే గాక యా రోగ్యకరముగ గూడ నున్నది. కవుడి పేటలో స్థలములన్నియు జనులు కొన్నారగుగా యింతకట్టి కాపురమున్నవారు చాల తక్కువ. మొత్తము విద 10, 15 కన్న హెచ్చులేరు. ప్రారంభించియున్న మూడేండ్లు మీరివి. ఇక నెన్నేండ్లగురో! ఈ యాలస్య మనవసు నిరుత్సాహమున కును కారణము లేకపోలేదు. ఇచ్చటి సౌకర్యములు రెండు. మంచినీళ్లు, శుభ్రమైనగాలి, మునీశ్వరులయి: వో నీ రెండితోనే తృప్తికొందురచేమోగాని ప్రాకృతికవలక మరొకొ యను కూలములుగూడ సత్కార్యశ్యకము. నగరమున, కిది మైలునకు మించియుండును. ఏ అగ్నిపుడక లేకున్నను మైలు నరదూరము పాకియ రావలసియుండును. ఉన్న మృగమృట్టు. వేరొకటి చాల దూరము నీళ్లు, బురద వీనిని రోడ్డు చేయకలెనని యను కొనిరటగాని. యే కాణమునో మల్లపునన్నము లేదుయు జరుగుటలేదు. పోస్తాఫీసు లేకున్నను తుదికొక “తెలిక వాక్సు” గూడ సమీపమునలేదు. పాలు పెరుగుల త్రామము తలచు కొన్న మరింత కష్టమనించును. గాలివేళల నంటిరిచిన మనులె మరియొక్కటి. సమయమునకు హాస్పిటలు చాల దూరము. జనమింకిని నిండని కారణమున నాదాయము లేదని మ్యునిసిపలువారు కోర్టు దీపములు మొదలగు నానినై మిగుల త్రోవ నూపలేకన్నాను. జనులు చేరినది య: స్త్రీయులు కలుగవు. ఈ సౌకర్యములు లేవని జనులుచేరగ. “వెండికాని వో పిచ్చిరకలదు, వచ్చినదలనిది వెండి కానేరదు.” అను సామెత సరిపోయినది. ఈ క్యవహార మెపుడుతీరుకో తెలియ కున్నది. ఇది యిట్లుండ తెగువచేసి యిందుకాపురము చేక యున్న మాకు కొందరకు కష్టములు తప్పనివై యున్నవి. ఈ క్రొత్తగర మొదలు బాగుపడుకో, యెప్పుడీ సౌకర్యములు కలుగుకో, ఎన్నడుమాకష్టములు తీరికో. కేళయ గన్నది.

ఒక పురవాసి.

పి. ఎ. సింహాం. అందు కంపెనీ,
28 ఆదిత్యపురా మార్కెట్ వీధి, మద్రాసు.

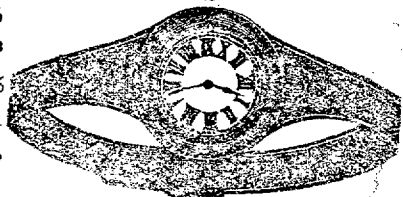
నిక్కలు వెండి హంటింగ్ గడియారము.

ఈ గడియారము బహువృద్ధియు ను సుందరమయిన పనితరముగలదిన్ని మేలైన సామానులతో చేయబడినది. వైమాత్యగల హంటింగ్ గడియారము తెరవలసినయెడల దీనితలలోస్ప్రింగు (పీలు) ఉంచుచున్నది. వాటిని అది మిన అవియే తెరచుకొనును. తర్వాత గంటజూచుకొని ఆమాత్రమ మూసి అదిమిన మూసుకొనును. వెల 5-0-0

నిక్కల్ వెండి లేటీసు రిస్సు వాచి.

శ్రీబుద్ధు, పురుషులను చేతిలో కట్టుకొనుటకు ఉపయోగముగ నిక్కల్ వెండితో చేయబడినది.

నిక్కల్ వెండి లేటీసు రిస్సు వాచి. ధర రు. 3-8-0.
వెండిగడియారము. ధర 4-8-0.
విక్టోరియా వాచ్ కంపెనీ, సాకారుపేటపాస్టు, మద్రాసు.

శ్రీకాళహస్తిసూహాత్మ్యము.

రెండవ కూర్పు.

“స్తుతమతియైన యాంధ్రకవి భూర్జటి పల్లెల కల్లుగల్లెనీ, యతులిత మాధురీ సహిష” యని శ్రీకృష్ణదేవ రాయలచే క్లాప్తంపం బడినది. ఇప్పుడు రెండవకూర్పు చక్కగ నడచి రింది వెద్దయ్యెను. అంధ్రవాల్మీకి రామాయణమును సుభద్రావిజయ నాటకమునలె ముద్రింపం బడినది. అంధ్రవాల్మీకి రామాయణ కృతికర్తలగు బ్ర. శ్రీ. వావిలికొలను ముప్పరావుగారు వ్రాసిన టీకయు దీనికే జేర్చబడినది. ఇందు శ్రీ కాళహస్తిశ్లోకపటము గలదు. సగము కాళికో వెల 1-0-0 పూర్తికాళికో 1-4-0 అలు ప్రయోగకా-సారి కొనవారికి 1-0-0 కు 0-4-0 లకు త్రోసివేటుము. పలసినవారు.

శ్రీ రామజయమందిరము.

తిరువల్లి క్కేటి, మద్రాసు అని వ్రాయవలయును.

ఈ ముసుగు కలిగించుట, ఉడికించుట అన్ని రకముల “ప్లావు”లకును మద్రాసు రాజధానిలో అన్ని కంపెనీలకన్న ముకంపెనీ గొప్పదియు, సమృద్ధిమయినదియు నయ్యున్నది ఇది మాకు ముఖ్యమయిన పనియగుటవలననే మాభాతాదారులకు విక్రయి స్వల్పపరలకు మేము యివ్వగలిగియున్నాము. సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

గమనింపుడు.
నె 100 (detachable) (కట్టుముగల, కట్టుము లేని) 2 బర్నరులు సహ యివ్వబడును. ఈయనలెండినకు నట్టి యువోగియు లకు కడు ముఖ్యము. టిక్ వెల్లు సహ రు 6
నె 11 (detachable) చాలాబలిష్టమయినది. ఎక్కువకాలం పనిజేయ గలిగినది. మి క్కీ-లి పొగడ్త గన్నది. టిక్ వెల్లు సహ వెల రు. 9-8-0
నె 45, 48 రు సూర్యముగా తయారుచేయబడినవి. నె 11 రు మాడ్చి గానుండును. టిక్ వెల్లు సహ వెల రు 8.
నె 200 పాకెట్ ప్రాక్ చిన్నిదియు కేయి ఇముడుపు గలదియు. టిక్ వెల్లు సహ వెల రు. 5-8-0
కె. ఎస్. పి. వీ. జి. 189/18 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
రక్తకులను ప్రత్యేకపుధరలు యివ్వబడును.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సొమ్ము తీరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలుగల సీసారు. 2-0-0

పోస్టుఖర్చులువగయరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకముగలవ మందులు యింకను కలవు.

కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో,

ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

ద్రవ్యమంత్రుడగుటకు మార్గము.

మూడు రు 500 లు ఖర్చు పెట్టినయెడల ఒక కాక్ బయోస్కోపు మేషీను ఒక ప్రదర్శనమునకు సరిపడే ఫీటుమును కొనగలరు. వాటితో మేషీను అర్పించగలరు. అందుకు అన్ని మానద్రవ్యమేషీను కొనుపారికి ఒక పూటలో ఉచితముగా చేర్చబడును. త్వరగా భాగ్యవంతు లగుటకు యంతరేపించిన ముగ్ధులందఱును మరీతము. పూర్వాసంగములగుల క్యాటలాగును చూచిన కరువాత మీకో తెలియగలదు అజోచించకండి. త్వరపడండి. కార నేషన్ బయోస్కోప్ కంపెనీ, హాల్లాఫీసు :—121, వెడ్డపేటి తిరువల్లి క్కేటి, (మద్రాసు) (డాండి :—ఉర్లాం. గంజాం జిల్లా.

ఈపంచలు కొనువారికి వీటితో పంచ 1-కి అల్లెలార్పాటమున కొరవనికొండ్రెడ్ ప్రలాపము అను నూతన గ్రంథ మొకటి కూడా ఇవాముగ పంపబడును.

మంచిపనుచుము! కేవలము కర్మపడినవి!! మొకదొరకవు!!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్మపడినందున ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! శృంగారమున్న నాగరికతయున్న గలమేలైనఅసలే పట్టుపంచలు పండుగనముల అనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పో మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ ఆకుపచ్చ, రోజా, మేళుకర్మం ఇత్యాదిరంగులు గలవు. క్లాఫునీయమైనట్టివి. త్వరపడుడు. గృహమునడిచిని 24 మూర పెద్దలగుల పట్టుపంచ1-కి 2-0-0 పంచ 1-కి తనాలఖర్చులు ... 0-4-0 డిటా రెండుపంచలు కొనువారికి తనాలఖర్చులు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్, 3, కందప్పమొదలి వీధి, తిరువల్లి క్కేటి, మద్రాస్.

గ్లోబ్ కంపెనీవారి బొటనవ్రేలి ముద్రపెట్టెలు.

చాలా ప్రసిద్ధిగాంచినవి. వందల వందల విక్రయము. వెల వెల్లు 1-కి రు 1-4-0 పోస్టుఖర్చు వేరు ప్రాంమిసు నోట్లు మొదలగువాటిమీద నిశానిదార్ల చే వ్రేలిముద్ర వేయటం సర్వత్ర ఆపలం బించుచున్నారు. వర్తకులు, డిడర్లు, యివాండాల్లు మున్నగు వారికి మిగుల ఉపయోగము.

గ్లోబ్ కంపెనీ, గుంటూరు.

పండ్లపొడి :—పంటనుష్కలకు దివ్యోష్ణధము. నువాసగినగలి ఉండును. డబ్బీ 1-కి-వెల 0-2-0. అమృతాంజనము డిటా పోర్టు పాంజూయ

పోస్టేజీ సహ ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మాలిగియును.

ఒకవిచిత్రమైన కథ—చదువుటచే మానసోల్లాసము కలుగ జేయుటయే గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అందుచెలిపి యున్నాము. కోరువారికి ఉచితముగా పంపబడును.

జాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయుడు.

వైద్యకాశ్రీ మణిశంకర్ గోవిందజి.

ఆలెంక నిగ్రహ బౌద్ధధారయము.

22, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వజ్రగుళికలు.

దీని వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0

భాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్త పుష్టియు, సరవటుత్వమును కారణములు. రక్తపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీరవ్యాధియామమువలనను, జీతెంద్ర యత్వమువలనను గలుగును. వ్యభిచారము, సుఖ రోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుటయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును. దీనివలన శుక్ల నష్టము, స్థలనము, శక్తి లేకుండుట, అగ్ని మాంద్యము, భయము, కంపము, చురుకుదనము లేకుండుట మొదలగునవి గలుగును. వైజబ్బులకు వజ్రగుళికలు ప్రభాయుధమువంటివి.

మూల శంక కు త్రైలము.

డబ్బీ 1-కి వెల రు. 0-12-0

మూలశంకవలన ఆసనముదగ్గర చర్మము లావుబారి క్రమముగ చిన్నచిన్న మొలలు ఏర్పడును. ఇదిపైత్యకోశపు మందతవలన (Torpid liver, గలుగును అతికాక, బడలిక, విశేషకాలము ఒక చోట కూర్చుండుట, మలాసరోధమువలన బహి శ్లేశమునకు పోయినపుడును ఖతర సమయములందు రక్తముపడును. విషవక కొంతకాలమువాడిన మూలశంకరోగము తగ్గగలదు.

క ఫ హ రి

సీసా 1-కి రు. 1-0-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. 1. శ్లేశము వలన ఏర్పడుదగ్గు, 2. శీతకాలమునప్రబలింతు దగ్గు, 3. శ్వాసకోశముల నూత్ననాశములందు ఏర్పడుదగ్గు. 4. ఉబ్బనము, 5. శ్చయదగ్గు. దగ్గుకు సేవించవలసిన మందు దగ్గువిధమునుబట్టియుండును. శ్వాస పిల్లి కూతలు ఎగిరోప్పు ఆయాసము మొదలగు కథరోగములు శ్వాసకోశముల నూత్ననాశములయందు ఏర్పడు బొగుపులునువాయువు త్వరలో ప్రాణవా యువునకు మారనందున కలుగును. కథరోగములు మేహకారకమునబుట్టి శరీరమున బలహీనత దేవుడినకొలది వృద్ధిజెందును. దగ్గుగలవ్రతివారు దీని వెంటనొంది కొనుటమంచిది.

గ జి కి త్రైలము.

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-3-0 వి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జ, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్నపిల్లలకు విశేషభాధను గలిగించుచున్నవి. ఈత్రైలమును నాలుగుపూటలురాచిన తప్పక పనిజేయును.

అమృతాంజనం డిటా, 109, కేరి రోడ్డు, బొంబాయి. 19, జహంగీరువీధి, చెన్నై కట్టెలు.